

Deneme

HİKMET PINARI

Said Turhan

HİKMET
PINARI

Said Türkoğlu

1964 Eleşkirt doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Ağrı'da tamamladı. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde iki yıllık yüksek okul okuduktan sonra, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Cumhuriyet Üniversitesi'nde Yüksek Lisans yaptı. Bir grup arkadaşıyla birlikte Irmak Yazıları, Martı, Yitik Düşler dergilerini çıkardı ve yönetti. Yazılarını, bu dergilerin yanı sıra Zaman Gazetesi, Yedi İklim, Sızıntı, Yağmur, Sühan dergilerinde yayımladı. Evli ve dört çocuk babasıdır. Halen bir özel öğretim kurumunda çalışmaktadır.

Eserleri:

Yaz Hikâyeleri

Işığın Kalbi

Yazarlık Ağacı

Kalbin Sularında

Yoklukta Hayat Var

HİKMET PINARI

Said TÜRKÖĞLU

HİKMET PINARI

Copyright © Sütun Yayınları, 2006

Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Kalender YILDIZ

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Cafer DERELİ

ISBN
975-9089-31-9

Yayın Numarası
31

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Aralık 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Sütun Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 09 99 Faks: (0216) 328 35 89
www.sutun yayinlari.com

İçindekiler

- 7 Önsöz
- 9 Aldanış terzisi
- 13 Dünya dalı, ukba dalı
- 17 Gerçek sanat
- 19 Kilimin tozunu silmek
- 25 Din gamı, dünya gamı
- 29 Dikene su vermek: zulüm
- 31 Atı terbiye et!
- 33 Sevgi resimleri
- 35 Görünenden ibaret değildir hayat
- 39 Toprak, yakarıştaysa yağmur yağar
- 41 Beyhudelikler yurdu değildir dünya
- 45 Hayatın avcısı olmak
- 49 Sözü söyle alana, kulağında kalana
- 51 Âlem, âlem içinde
- 55 Dünya senden ne götürür ukba sana ne getirir
- 59 Sana şerbet, bana zehir
- 63 Bilgi aziz eyler, cehalet rezil
- 67 Âlemin temeli, direği birlik
- 71 Ne varsa içindedir senin
- 73 Hırs manevi körlük getirir
- 77 Acele edecek kadar vaktimiz yok!
- 81 Yusuf'tan yana pencere açmak
- 85 "Birine cennetse birine zindan"

- 87 Âlemin özüsün sen
91 Her şey seninle başlar, her şey seninle olur
93 “Su ateşten korkmaz”
97 Hikmet, duru kalbin azığıdır

Önsöz

Bir kitabı nasıl okursunuz? Okur olarak bir kitap karşısında dikkatiniz nasıldır? Bunu da bitirip bir kenara bırakayım mı dersiniz; yoksa bu kitaptan da yeni yeni usareler süzeyim, meyveler devşireyim de aklım, ruhum, kalbim güçlenip daha bir parlasın mı dersiniz?

Her nitelikli kitap okuruna bir şeyler katar şüphesiz.

Mesnevi okurken, aklım, ruhum ve kalbim iştiyak sularında harekete geçiyordu. Bu gıdalanmayı öylesine benimsedim ki Mesnevi'den "Işığın Kalbi" adlı özlü sözler kitabı devşirdim. Bununla da gönlüm mutmain olmadı, içime en çok serinlik veren, beni şimdiye kadar varamadığım ufuklara taşıyan sözleri seçip kendimce yorumlamaya çalıştım. İşte elinizdeki kitap, sözünü ettiğim iştiyakın eseridir.

Çalışma boyunca hedef tahtasında hep kendi nefsim vardı. Kendimi zaman zaman bir çocuk, zaman zaman bir genç, zaman zaman da kavrayışı sıkı bir yetişkin kimliğinde yargılamaya, silkelemeye hatta hırpalamaya koyuldum. Çoğunlukla kendi nefsimi hedef aldım da nefis denilen doyumsuz mahlûk, evrensel bir kimliğe sahiptir. Herkes çok rahatlıkla bir başkasının nefsinin yapıp ettiklerinden kendine örnek veya ders çıkarabilir.

Şuurlu insan, çevresinde olup bitenlerin ışığında ya da gölgesinde kendisine yaşanılır bir dünya kurma, buradan da ebedî hayata uzanan hikmet pencereleri açma çabasıdadır.

Bu kitap, tohumunu Mesnevi topraklarından alarak bir hikmet pınarına ulaşmaya azmetmiş coşkulu bir gönül yolculuğunun eseri.

“Hikmet mü’minin kaybolmuş malıdır.” hakikatinin nefsimize yüklediği sorumluluk, iştiyaklı bir “arama” bilinciyle hareket etmemizi gerektiriyor.

Bu arama sonucunda elde edilecekler, bizi dünyada da ukbada da “eşref” katına çıkaracaksa buna değmez mi?

Öyleyse, buyurun kaybolmuş malımızı birlikte aramaya!

M. Said Türkoğlu
Malatya, Kasım 2006

Aldanış terzisi

*“Aldanış terzisi, ömür atlasını ay-
ların makasıyla parça parça keser.”*

Yıllar üst üste devrilirken ömür ağacımızın dallarını donatmaya dururuz: İlim, sanat, edebiyat, teknoloji, konfor, felsefe, kişisel gelişim, modernizmin bilumum argümanları... Bizi çağa mahcup göstermeyecek daha nice ilgiler, uğraşlar...

Her şey çağa ayak uydurmak için mi? Her şey kalbi ve ruhu kendisine emir neferi eylemiş nefis hovardalığına azık toplamak için mi?

Yıllarımız birbiri üstüne devrilirken bir gün dönüp arkamıza baktığımızda gördük ki hayat memat meselesi diye topladıklarımız, ilk zamanlarındaki heyecan vericiliğinden uzaklaşınca meğer bir çer çöp yığınının ibaretmiş.

Aralarında yer yer parlayıp duran kırıntılar da bu çer çöpün kanunlarına teslim.

Edebiyat diye çuval çuval kitap devirmişiz de bu bizi daha çok, ukalâlaştırmış, gevezeleştirmiş; sanat diye gönül düşürdüklerimiz ruh bakışımızı şaşılaştırmış. Okuduklarımızı içimizdeki “insanîyet” kimyasıyla dönüştürüp bir kulluk yordamı diye gönül evrenimize ışık edeceğimize, onu beyhude ayırtılar, cihetsiz uzmanlaşmalar için harcamışız.

Bizi hayat karşısında bir kuş kadar hafifletip, dünyanın karmaşık hallerini çözmede ehilleştireceğine, edindiğimiz her şey kafamızı karıştırmış, ruhumuzu germiş, kalbimizi esenlik ikliminden koparmıştır.

Yıllar birbiri üstüne devrilip biz vicdanımızın sesini daha duyarlı şekilde duymaya, ruhumuzun “öte” fısıltılarına kulak vermeye başladığımızda iyice anlıyoruz ki nice okuduklarımız, dinlediklerimiz, seyrettiklerimiz, dört elle sarıldıklarımız, bir hayvan iştihasıyla hücum ettiklerimiz, bütün kalbimizle terennüm eylediklerimiz ve daha neler neler meğer ayağımıza kırk kilitte bağladığımız bukağılarmış.

Bu bağlardan kurtulmak için ne yapmalı?

Hiçbir şey sanıldığı kadar kolay değil... Yıllar üst üste devrilirken kalbe ve kafaya buyur edilenler, kana işlemiştir. Bünyenin yeşertme tabiatında mühim serkeşlikler baş göstermiştir. Duygunun, düşüncenin istikameti kim bilir hangi çirkin labirentlere mahkûm edilmiştir.

Düşünce, edebiyat, sanat adına esip gürlediğimiz, “hâkim anlayış” diye yücelttiklerimiz, meğer çeyrek mevsimlik kanaatlermiş. İlim diye öğrendiklerimiz, yerini yeni gerçeklere bırakır olmuştur. Tek hayat telakkisi diye benimsediğimiz, bir solukluk hevesten ibaretmiş...

Neyleyelim ki hayatın cilvesidir bu, insan bir ömür boyu, midesiyle, kalbiyle kafasıyla tıknır tıknır, sonunda ileriki yaşlara vergi olan muhasebe tazyikiyle vicdanının sesini dinlemeye koyulur.

İleriki yaşlarda da ne yazık ki, üzerimize kat kat geçirilmiş gömlekleri çıkarıp atmak kolay olmayacaktır; çünkü bunların her biri varlığımızla bitişmiştir. Çıkarınca birlikte sökülüp gidecek olanlar canımızı çok acıtacaktır. Yine de uyanış mevsimi gelip bizi bulacak kadar talihli biriyssek canımız yanma pahasına gün gün, ay ay, yıl yıl, varlığımıza yedirip içirdiğimiz alışkanlıkları, kanaatleri, çağdaş hurafeleri bir bir canımızdan kazımaya, kanımızdan temizlemeye başlarız. Ama heyhat ki bir ömrün yarısını silip süpüren bu baş belalarından kurtulmak için ömrümüz yetmez!

Aldanış terzisi, hiç tükenmeyecekmiş gibi hoyratça keser, biçer, sağa sola savurur da ömür atlasını, bir gün dönüp muhasebe gereği duyduğumuzda ne kadar gereksiz kırıntılarla, yanlış tasarruflarla karşı karşıya olduğumuzu anlarız. Bu anlama, çoğu şeyin telafisi için işe yaramaz artık.

Kala kala yakıcı bir pişmanlıkla baş başa kalırız.

Heyecan dolu günlerimizde hırslımızı, heveslerimizi köpürten, geçici coşkularımıza şerbet olan hiçbir şey artık tat vermez olmuştur. Her şey, dinç gövdemizle, heyecanlı duygularımızla bizi kullandıktan sonra yeni genç ve dinç avlara yönelmiştir.

Yakıcı bir pişmanlık bizi sarmıştır ama bu, öteye tutulur bir azıkla gitmek fırsatını bize bağışlayacak mı?

Yine rahmete muhtaç biçareler olarak dua ve niyaz tek sığınağımızdır.

“Ömür tohumlarını çorak toprağa ekmedesin; sonunda da helak olup gideceksin. Böyle aziz, böyle değer biçilmez ömrü, her solukta hiçbir karşılık elde etmeden, niçin yitirirsin? Ey iş eri, gül bahçesini veriyorsun da dikenliği alıyorsun; bu, sence aldanma değil mi, ziyan etmiyor musun?”

Dünya dalı, ukba dalı

“A ulular, bu dünya bir ağaca benzer; biz de o ağaçta yarı ham meyveleriz. Hamlar, dallara sımsıkı sarılırlar; çünkü hamken köşke yaramaz onlar. Fakat oldu da tatlılaştı, dudakları ısırtır bir hale geldi mi, ondan sonra dallara pek gevşek sarılır.”

Bebeklik çağında süte nasıl yapıştın da gözün ondan başka gıda görmedi.

Derken yeni yiyecek, içecekler verildi sana, aklına başka gıdaların lezzeti düştü de süt, ilk zamanlardaki kadar tatlı gelmemeye başladı. Sütten azar azar kopman senin için bir kayıp olmadı; daha tatlı gıdalarla tanıştın.

Çocukluk toprağında boy verip serpildikçe kalbinde, kafanda yeni yeni duygu-düşünce meyveleri belirmeye başladı; derken çocukluktan kopmak sana gençliğin daha olgun daha doyurucu meyvelerini tatmaya başladığın için zor gelmedi. O musluğa daha gevşek yapıştın ve gençlik kornasına gözlerin kamaşarak sarıldın. Bu böylece sürüp gitti...

Ama insanlık macerası sadece ömür merhaleleri arasında ki vücut gelişimi, haz-keyif basamaklarından ibaret değil ki!

İnsan okuduklarından, duyduklarından, sezdiklerinden -duyarlığı ölçüsünde- kendisine manevi pencereler açar. Bu pencereler, onun dünyadayken kendisine terennüm imkânı bağışlanmış sonsuzluk evrenine açılan pencerelerdir. Herkes aklını, kalbini seferber edebildiği ölçüde genişletir bu penceresini.

Çoğununki ise hiç açık değildir. Akıl perde olmuştur, bilimsel bağnazlık perde olmuştur, sebeplere saplanmak perde olmuştur, sanat cambazlığı perde olmuştur da “ötelere duyusu”na bir nebze olsun açık olmak nasibi kendilerine verilmemiştir.

“Ötelere duyusu” insanın içine önce bir cılız kıvılcım şeklinde düşer de sonra insan, liyakati ölçüsünde bu kıvılcımı güçlendirir. Derken damarları bir yakıcı ukba heyecanı sarmaya başlayınca bağlı bulunduğu dünya dalında olgunlaştıkça dala ilgisiz kalıp kendi iç kıvamıyla içli dışlı olması hep bu iç yolculuğunun cilvelerindedir.

Hamlar, dala sımsıkı sarılırlar; çünkü daha alacakları çok şey olduğunu düşünürler: “Ben daha neyim ki, bu halimle kopup düşersem, kim dönüp yüzüme bakar? Hampların dünya endişesi çok fazladır. Bu endişe sarar da yüreklerini çoğunu kazanç divanesi yapar.

Dala sımsıkı sarılmak, olgunlaşıp dünyayı bir atlama taşı olarak kullanmak içinse buna kim ne diyebilir? Ne yazık ki dünya ehli, çoğunca bağlandığı dala hiç kopmayacakmış gibi sarılırlar da bir gün ömür vadeleri dolduğunda sıkı sıkı yapıştıkları daldan suyu çekilmiş, damarları kurumuş bir posa şeklinde küt diye toza toprağa düşüverirler.

“İnsanın ağızı ‘devlet’le tatlılaştı mı, dünya mülkü soğuk gelir adama.” ‘Devlet’ tadı dünyadaki her tadın üstündedir çünkü. Hele bu tadı almada gün be gün yol kat etsin o zaman görün, o soğukluktan fersah fersah uzaklaşmayı, bu sıcaklığa adım adım yaklaşmayı!

Çocuk ana karnında, yaşadığı dünyayı en mükemmel sanır da dışarıya çıkmak istemez, ama vadesi dolup dünya yüzüne çıktığında ne geniş bir âleme doğduğunu yavaş yavaş anlamaya başlar.

Öte dünyaların genişliği, nimetleri, imkânları bu dünyaya göre ana karnıyla dünya mesabesinde. Bunu anlamaya aklimız, duygumuz yetmiyorsa bu konuda, peygamberlerin, din ulularının ruh yolculukları, tecrübeleri bizim için ölçü olmalıdır. Bu ölçüler hayatımızda bir yere sahip olmaya başladıkça yapışıp durduğumuz dünya dalını gerçek tutamak olarak görmemeye başlarız ve görünmez kollar şeklinde ukba ağacına doğru uzanan duygu düşünce meyvelerimiz gülümsemeye başlar.

Ama bütün bunlar böyle de, şimdi gel şuna cevap ver: Meyve, daldan alacağını alıp olgunlaştı mı dala gevşek yapışır da ey nefsim sen dünyadan çerezlendikçe azıyorsun, gittikçe dünyaya daha çok yapışıyorsun. Tatmak, senin için daha azgın tatlara, daha doymaz iştihalara yer açıyor. Tattıkça yatışacağına azgınlığı artan bu halin nedir ki insanı her geçen gün daha fazla ürkütüyorsun!

Bu ters işleyişten şunu çıkar ki: kalpteki, ruhtaki olgunlaşma insanın dünya dalına daha eğreti yapışmasını sağlar; nefisteki, cisimdeki doyumsuzluk da bu dala daha sıkı sarılmasını emreder.

Öyleyse ey nefsim, bu yalın gerçeği kavra ki hangi dala daha sıkı sarılman gerektiğini bil!

Gerçek sanat

“Sanatı gören gözler olmasaydı ne gökyüzü olurdu, ne yeryüzü gülerdi. ‘Sen olmasaydın.’ sözü, işin keskin, görür göz için olduğunu bildirir. Fakat halk kadın aşkından, yemek sevdasından kurtulup da nerden Allah sanatına âşık olacak?”

Gören göz, işiten kulak, söz söyleyen dil, hisseden kalp sadece dünya boyutuyla işlemeye devam etse, insanoğlu hayvanî algılayışın bir milim ötesine varamaz.

Kıymetsiz bir parça et, su, kan ve zardan ibaret bu uzular görme, işitme, konuşma, hissetme mucizelerini nasıl gerçekleştirir de bize insan olma payesini bağışlar?

Bunları her insanda olabilen sıradan özellikler sayıp kör, sağır, fikirsiz bir şekilde yaşayıp gider miyiz; yoksa bu mucizevî sanatların gerçek sahibini düşünür de “insan”lık cevherimizi parlatmaya mı meylederiz?

Öyle ya! Nasıl olur da bir et parçası, çeşit çeşit kelimeler dökürerek yürekleri ve kafaları mana çiçekleriyle nakışlar durur!

Görmeyi sağlayan, birkaç damla su depolanmış bir baloncuk mudur göz, yoksa ışığını bir rahmet hazinesinden mi alıyor?

Ya kulağın işitmesi! Harfler, kelimeler, cümleler nasıl oluyor da kulağımızdan akarak, bin bir mana cevheri olarak beynimizde şekilleniyor!

“Sanatı gören göz” sadece varlıkları dış görünüşüyle algılayan gözler olabilir mi?

Göz, eşekte de var; ama onu sadece ota, samana çekiyor. Eşek, çağlar boyu adının önüne yüceltici bir sıfat edinen hiçbir beyin ve kalp atılımı sergilemedi. Demek “görme” hassasının ötesinde insana bir duyuş ve seziş kazandıran bambaşka hassalar, bambaşka cevherler var.

Allah sanatına âşık olmak, yaratılış sırrını fikredebilmeyi gerektirir; görünenin ardındaki gizli soluğu hissedebilmeyi, kalp atışlarının dünya hazlarından ötede bir yürüneye çekebilmeyi. . .

Sanatı gören gözler var ki gökyüzü var, yeryüzü gülümseyip duruyor.

Evet ki evet!

Efendim olmasaydı, ne gökyüzü olurdu, ne yeryüzü gülümserdi. O'nun bakışı, duyuşu İlahi sanatın belirmesine, parlamasına en büyük delildir.

Her ressam, gerçek sanattan anlayan bakışlar, eserlerine baksın da onları takdir etsin diye resim yapar.

Her yazar; nitelikli duyuş, seziş sahipleri, yazdıklarına değer versin diye yazı yazar.

Bu yeryüzü, şu gökyüzü, bütün emsalsiz güzellikler kendilerine bakacak sonsuzluk ışıltılı bakışlar için vardır.

Efendim'in bakışı, duyuşu, sezişi herkesinkinden bambaşka olduğu için “Sen olmasaydın...” sözü âlemde yankılandı.

“Sanatı gören gözler” olmaya çalışmak bizim yaratılış gayemizdir öyleyse. Böylece, “görebilmeyi” bir sanat haline getirebilmek, gözün takatini aşan bir görme yeteneği kazandırır insana. Perde perde açılan ötelere ufku, böylece bakış, duyuş, seziş sahibine aslında görünen varlıkların sebeb-i hikmetini en anlamlı şekilde kavratır.

Hakikat ki; Allah sanatına âşık olmak, vazgeçmeyi bilenlere vergidir.

Yemek sevdası, kadın aşkı halkın gözünü kör, kulağını sağır etmiş de sonsuzluk yurdundan bir seda duymaz olmuşlar.

Kilimin tozunu silmek

“Ey oğul, ceza sana değildir ki sendeki kötü buyadır. Sopyyla kilimi, halıyı döven adam; kilimi, halıyı dövmez, tozunu silker.”

Dünyada uyarmak, öğüt vermek, gerektiği yerde cezalandırmak olmasaydı hayatın düzeni alt üst olurdu.

Çocuklar disiplinsiz bir ortamda büyürlerdi de ortalık başıboş insanlarla dolardı.

Babanın azarlaması veya bazen ölçüleri zorlayıp çocuğunu dövmesi, görünüşte acı verici bir durumdur; ama bu neticesi bakımından gerekli bir davranış sayılabilir.

Baba evladına büyük bir şefkat ve sevgiyle bağlıdır. Çocuğunun zarar görmesi babanın yüreğini acıtır. Ama babanın gelecekle ilgili kaygıları, onun yetişme şartları babayı birtakım tedbirler almaya, kurallar koymaya zorlar.

Anne-babanın gerektiği yerde cezalandırması çocuğun yanlış sürdürmesini engeller. Hataların, kötü huyların büyüyüp güçlenerek ileriki yaşlarda büyük belalara yol açmasının önüne geçer. Bu bakımdan anne-baba aslında çocuğunun değil onun yanlış hareketini, kötü tutumunu cezalandırıyor. Akıllı çocuk sabreder. Annenin babanın cezalandırmasını sineye çeker. Bu sabır, bu sineye çekiş, nice hikmetler şeklinde meyvesini verir. Çocuk artık büyümüştür ve dünyadaki birçok olan bitenin içyüzünü kavrayacak yaşa ve deneyime ermiştir. O zaman der ki, şükürler olsun ki annemin-babamın ikazlarına, azarlarına boyun eğdim, nefsimi ağır gelse de sabrettim. Şimdi meyvesini devşirmekteyim...

Öyleyse anne-babamı hayırla ve minnetle yâd edeyim...

Dışarıdan bakınca dünyadaki birçok ahvalin hikmeti anlaşılabilir.

Ağaç budandır, bu görünüşte ağacın dallarını kesip onu eksiltmektir; ama gerçekte ağacın boy verip daha bir serpilmesine, güçlenmesine vesiledir. Tohum, bire beş on... vermesi için toprağa atılır. Tohum dönüp beni neden toprağa atıp çürütüyorsun diyebilir mi?

Ayaklarına, kanatlarına ip dolaşmış güvercini kurtarmaya uğraşan adamı güvercinin düşman sanıp çırpınması işini daha da zorlaştırır. Oysa o şefkatli ele teslim olsa ve ona güvense kurtuluşunu daha kolaylaştırmaz mı?

Ey nefsim! Nankörlerden olma da seni ebedi ateşlerden kurtaracak ikazları, öğütleri “baş üstüne” deyip gönül hoşluğuyla karşıla.

Hızır Aleyhisselamla Musa Aleyhisselamın kıssasını hatırlayalım: Hızır Aleyhisselam, yaptığı işlerle ilgili kendisine hiçbir soru sormaması şartıyla Musa Aleyhisselam’la bir yolculuğa çıkar. Yolculuk sırasında Hızır Aleyhisselam, bindikleri gemiyi delip tahrip eder. Musa Aleyhisselam: “Doğrusu çok kötü bir iş yaptın.” diye itiraz eder. Hızır Aleyhisselam’ın cevabı: “Sen benimle asla sabredemezsin, demedim mi?” olur. Musa Aleyhisselam bir daha itiraz etmeyeceğine dair söz verir ve yola devam ederler. Bir erkek çocuğa rastlarlar. Hızır Aleyhisselam, aniden o çocuğu öldürür. Musa Aleyhisselam kendini tutamaz: “Kıyas olmadan masum bir cana nasıl kıyarsın? Doğrusu sen çok fena bir şey yaptın.” der.

Hızır Aleyhisselam’ın cevabı: “Doğrusu sen benimle asla sabredemezsin demedim mi sana?” şeklinde olur. Musa Aleyhisselam son bir şans ister ve der ki: “Eğer bundan sonra sana bir şey sorarsam bana arkadaş olma! Hakikaten benim tara-

fımdan ileri sürülebilecek son mazerete ulaştın. Bunun üzerine yine yola devam ederler. Nihayet bir köy halkına varıp onlardan yemek isterler. Ancak köy halkı onları misafir etmekten kaçınırlar. Derken orada yıkılmak üzere olan bir duvar bulurlar. Hızır Aleyhisselam bu duvarı tamir eder, sağlamlaştırır. Hazret-i Musa yine kendini tutamaz, müdahalede bulunur: “İsteseydin elbet buna karşı bir ücret alırdın.” der.

Artık birlikte yolculuğun sonuna gelinmiştir. Hızır Aleyhisselam der ki: “İşte bu, seninle benim aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana o sabredemediğin şeylerin içyüzünü haber vereceğim.” der. “Gemi, denizde çalışan bir kaç yoksula aitti. Onu kusurlu kılmak istedim, çünkü onların ilerisinde her sağlam gemiye zorla el koyan bir hükümdar vardı. Oğlana gelince, onun ana-babası mümin kimselerdi. Çocuğun onları azgınlık ve inkâra sürüklemesinden korktuk. İstedik ki Rableri onun yerine kendilerine ondan temizlikçe daha hayırlı ve daha çok merhamet eden birini versin. Duvar ise, o şehirde iki yetim oğlana ait idi. Duvarın altında onların bir hazinesi vardı. Babaları da iyi bir kimse idi. Onun için Rabbin istedi ki o iki çocuk erginlik çağlarına ersinler ve Rabbinden bir rahmet olarak hazinelerini çıkarsınlar. Ve ben bunların hiçbirini kendiliğimden yapmadım. İşte senin sabredemediğin şeylerin içyüzleri budur.” (Kehf Sûresi, 60-82)

Dünyada akıl ve sağduyu sahiplerinin davranışlarında, ikazlarında bir hikmet ara ve bu ikazlara itiraz etme! Böylece bu dünyanın bir düzen, disiplin sayesinde ayakta durduğunu anla.

Rabbimiz bizi dünyada varlıkların en şerefli olanı olarak yarattı. Mükemmel bir dış görünüşle birlikte akıl verdi, kalp verdi, ruh bağısladı. Verdikleri bütün nimetlerin karşılığında bizden şükür istedi, fikir istedi, zikir istedi. O’nu anmak, yani zikretmek, onun muhteşem sanatını düşünmek, yani fikretmek ve verdiği bütün nimetler için şükretmek...

Dünyada yememiz gerekenler, yemememiz gerekenler, yapmamız gerekenler, yapmamamız gerekenler bellidir.

Yolunca yaşadığımız takdirde bunun mükâfatını alacağız, çizginin dışına çıktığımız takdirde de bu defa uğrayacağımız akıbet bellidir.

Rabbimizin, öbür dünyada bizi cezalandırması yapıp etiklerimize göredir. Kötülük etmişsek, başkalarına zarar vermişsek, bize verilen nimetleri yanlış yollarda kullanmışsak bizdeki bu kötülükler, yanlışlıklardır cezayı hak eden!..

Öyleyse mezara doğru ilerleyen ömrümüz boyunca insanları hakikat çizgisinden haberdar etmek için uyarı-öğüt-yardım dairesi içinde bize hangi rol düşüyorsa onun gereğine bakmalı.

Akıllı insan bu yardımların, nihayetinde kendine bir iyilik getireceğini anlar ve işin gereğini yapar; ahmak insan ise... Ahmağın durumunu bir hikâyeyle anlayalım: Ormanda ayağına büyük bir kıymık batmış kocaman bir ayı aygın baygın kıvranırken bir adam onun canını acıta acıta kıymığı çıkarır. Kıymık çıkarılırken acısına acı eklenen ve mecali olsa adamı parçalayacak olan ayı, nihayet rahatlamaya başlar. Bu sefer kendisini büyük acıdan kurtaran adamın kulu kölesi olur. Adamla birlikte dolaşmaya başlar. Evine dönen adamla birlikte. İşine giden adamla birlikte. Etraftakiler ne kadar, ayıyla dost olunmaz, demişlerse de adam kimseye aldırılmaz. Bir gün adam ormanda odun topladıktan sonra bir ağacın gölgesinde uzanır ve uykuya dalar. Ayı, adamın yılmaz bekçisidir. Bu sırada bir sinek, adama musallat olur. Ayı, efendisi rahatsız olmasın diye sineği pençeleriyle kovmaya çalışır, sinek bu, pes eder mi? Kovalandıkça daha bir hırsla adamın yüzüne, gözüne konar. Ayı çok sinirlenmiştir. Ne yapıp edecek, efendisini bu muzır hayvanın şerrinden koruyacak. Sonunda kocaman bir taş alır, adamın yüzüne konmuş sineğe yapıştırır...

Akıllı insanın iyiliğe ve yardıma verdiği karşılık akıllıca-
dır; ahmağınkiyse ahmakçadır.

Akıllı insanlar her türlü haklı uyarıyı, cezalandırmayı ma-
kul karşılarlar, en sonunda da kendilerine yapılanlara karşı
minnettar kalırlar. Ahmakların kuralları, kavrayışları ise kendi
karakterlerine uygun şekildedir...

Din gamı, dünya gamı

“Beden kazancı için bir sanat öğrendin, din sanatına da el at. Dünyada giymişsin, zengin olmuşsun; fakat dünyadan çıkıp gidince ne edeceksin? Bir sanat öğren de sana, abirette yarlıgama geliri gelsin. O dünya da pazarlarla, tarlalarla dopdolu bir şehirdir. Sanma ki kazanç, yalnız burada. Yüce Allah. ‘Dünya kazancı, o kazançta karşı çocukların oyunudur.’ dedi.”

Altmış yıl, dünyada durmadan çalışıp çabaladığını söylersin.

Bundan herkese gururla söz edersin. Biriktirdiklerinle övünürsün.

Arsalar, binalar, mallar, paralar...

Topladıkların sana da ailene de yüz ömür yeterdi; ama senin sadece bir ömrün vardır.

Onun da en verimli yıllarını sadece dünya için tükettin.

Şimdi çıkar bakalım tadını, çıkarabilirsen!

Ne yemek zevkin eski halinde, ne duyuşun, ne hissedişin...

Dünyadan beslenen bütün damarların kuruyup kalmış. Eğlenmek istesen eğlenemiyorsun; hovardalık yaşın geçip gitti. İstesen de hiçbir şeyden tat alamıyorsun. Bir zamanlar dişinle, tırnağınla yapışık kaldıkların, kendinden geçerek yiyip içtiklerin şimdi sana acı vermeye başladı.

Dünyanın şen şakrak meclisleri, mekânları, seni kabul etmiyor artık. “Git, bu buruşmuş yüzünle, modası geçmiş söz ve davranışlarınla bizden biri değilsin. Git bir köşede ölümü bekle!” diye haykırıyor.

Eh, uğruna bir ömür harcadığın dünya, sana tekme yuruyor. Peki, şimdi yarsız, yardımcısız, azıksız, dayanaksız ne yapacaksın!

Biriktirdiklerin de anlamsız gelmeye başlayınca hangi kapıyı çalacaksın?

Ahireti gözetmeden yürütülen hiçbir dünya faaliyeti, buluşu, icadı sahibine manevi bir fayda sağlayası değil.

Affedersin ama “öküz” asırlarca insanlığa hizmet etmiştir. Bunca emeğe rağmen öküz, hiçbir sevap ve manevi paye alamamıştır. İnsanı ötelerde değerli kılan, iman cevheridir, din duygusudur.

Yapıp ettiklerinin sadece dünyada kalmasını, sana ötelerde hiçbir fayda sağlamamasını göze alıyorsan sen bilirsin. Ama dünya kendini bulasın, bulup da öteler yolculuğunu şanına layık şekilde yürütesin diye önu sürülmüştür.

Bundan öte bir değer verirken dünya, eline ayağına yapışır, kalbini, ruhunu kuşatır. Yücelerde süzölmeye lâıykken yerlerde sürünen biri olursun. Işıltılı bir sonsuzluk yerine, azaplı bir karanlığa mahkûm olursun.

İnanç soluklayan, inanç yolunda gamlara düşen, çileler göğüsleyen, daha dünyadayken gönüllere sultan olur. Allah'tan başka kimseye muhtaç olmadan huzurlu bir hayat sürer gider. Ama baştan ayağa dünya kesilmişler, dünyaya ilişkin emel ve konumlarında bir zafiyet belirlediğinde bizzat dünya tarafından bir kenara itiliverirler.

Demek dünya gamı, dünyada bile insana bir ömrün bütünü içinde rahat bir hayat garantisi sunamıyor; oysa din gamı iki taraflı bir yücelik bağışlamaktadır.

Be hey şaşkın! Dini babandan miras aldın da kıymetini bilmiyorsun. Hazreti Ali Efendimiz gibi, kılıç kuşanmadın, çile çekmedin, hazıra kondun. Böyle olunca dünya gamı bütün hücrelerini işgal etti. İnanç ovasının geniş harmanında hasat telaşına düşmedin de dünya pazarında paha biçilmez değerlerini ucuza sattın.

Bir merdiven edindin ki onunla her basamakta alçaldıkça alçaldın. Oysa inanç merdiveni edinseydin gönlün derin göklerine doğru yükseldikçe yükselirdin. Böylece görünüşü zahmetli sonu selametli bir ufkun yolcusu olurdun. Ama sen dünya damarına sımsıkı sarıldın da din ışığı sana yabancı kesildi. Böylece bütün gizli âlemlerin güzellikleri sana kapalı kaldı.

Oysa görmüyor musun, asırlardır gönül göklerinde parlayan uluların hangi yolu seçtiklerini? Ya şeytanca bir iştihayla dünyaya saldıran Firavunların, Nemrutların, Ebucehillerin yolunu?

Dikene su vermek: zulüm

“Kendine gel de kötü dalı kes, buda; güzel dala su ver de yeşert. Şimdi ikisi de yeşildir ama sonuna bak; bu yok olur gider; diğerrindense meyve biter. Bahçenin suyu buna belaldir, öbürüne haram; aradaki ayrılığı sonunda görürsün vesselam. Adalet nedir? Ağaçları sulamak. Zuliim nedir? Dikene su vermek. Adalet bir nimeti yerine koymaktır, su emen her kökü sulamak değil.”

İnsandaki duygular, düşünceler, tıpkı bir tohumun topraktan bitmesi gibi gelişir, serpilir, büyür.

Topraktan zehirli ve kötü bitkiler de biter, faydalı ve güzel bitkiler de.

İnsanda da sayısız duygu düşünce vardır: Sevgi, saygı, öfke, kıskançlık, hırs, merhamet, çalışkanlık, tembellik, yardımseverlik, bencillik, hoşgörü, geçimsizlik, cimrilik, cömertlik...

Kalp ve beyin toprağımız nice duygu, düşünceyi bitirir biz de toplum katında bu duygu ve düşüncelerimiz yoluyla bir yer ediniriz.

İçimizdeki topraklarda güzel ve faydalı duyguların yeşermesine, gelişmesine fırsat vermişsek, toplumda iyi bir yere; kötü duygulara fırsat vermişsek kötü bir yere sahip oluruz.

İçimizdeki kötü duyguları frenlemek gerektiğinde onları bir ağacı budar gibi budamak, kendimize ve yaşadığımız topluma en büyük iyiliktir. Hani bahar mevsiminde ağaçları bu-

darlar, bilmeyen birisi sanır ki budama, ağaçların zararınadır. Oysa bazı dalları düzensiz çıkmış ağaçları budamak, o ağaçların iyiliği içindir. Budama sayesinde ağaç, enerjisini o eğri büğrü dallara harcamamış olur daha hızlı ve sağlıklı gelişir.

İçimizdeki kötü duyguları budamamız, hatta bunların kökünü kurutmamız bizim yaratılış amacımıza hizmet eden hayırlı bir iştir.

Kötü duyguları budayıp, iyi duyguları sulayacağız ki iyilikten, güzellikten yana gelişsin kişiliğimiz, bizim faaliyetlerimizden faydalı bir sermaye biriksin.

Aynı aile ortamında büyüyen iki kardeşten biri dışarıda kötü bir çevre edinir; diğeri ise iyi bir çevrede yaşar. Biri, tembel, terbiye yoksunu, bencil, çıkarıcı, acımasız ve saygısız; diğeri ise, çalışkan, terbiyeli, yardımsever, merhametli, saygılı biri olarak yetişir.

Bir babanın böyle farklı şekilde yetişen iki çocuğuna da aynı imkânları sunması adalet değil, adaletsizliktir. Birine verilen para güzellikler uğruna harcanacak, bereketlenecek; diğerininki ise kötülük yolunda, bu da onu daha da azgınlaştıracaktır. Bir babanın böyle bir durumda yapması gereken en acil şey, yangına körükle gidip onu daha da azdırmak değil, yangını söndürecek tedbirlere başvurmaktır.

Çoğu kötü duygular, başlangıçta zararsız görünürler; ama dallanıp budaklanınca bu duyguların zararı belirmeye başlar. O zaman da iş işten geçmiştir.

Büyüklerin tecrübeleri bu yüzden önemlidir.

Esaslı tecrübelerden faydalanmak insanı yanlış yapmaktan kurtarır.

İçimizdeki dikenlere su verip de hayatı kendimize zehir etmeyelim.

Gülleri de susuz bırakıp güzelliklerini yok etmeyelim!

Atı terbiye et!

“Atı terbiye et, kötü huylarını gider; yoksa padişah o atı istemez.”

Eski zamanlarda at, en iyi savaş ve ulaşım aracı idi. Bu yüzden at yetiştiriciliğine ve terbiyesine büyük önem verilirdi. Bu amaçla sarayın dışında da bazı at terbiyecileri soylu atları tayken alır, sabırla ve özenle yetiştirirlerdi. Yetiştirilen bu atların ünü halk arasında kısa sürede yayılırdı. Dilden dile dolaşan bu ün, saraydan da duyulunca padişah bu atları yetiştirenleri saraya çağırır, beğendiği atlar karşılığında sahiplerine kese kese altın verir, atları yetiştiren kişileri de onların bakımı için saraya alırdı. Bu sayede at terbiyecisi, hem yüklü bir bedel alır hem de sarayda yaşamaya hak kazanırdı. Ama bir atı padişahın beğeneceği kıvamda yetiştirmek kolay değildi. Öncelikle onun bütün hırçınlıklarını giderip uysal bir hâle getirmek gerekirdi.

Köroğlu'yla Bolu Beyi'nin hikâyesi meşhurdur: Köroğlu'nun babası, Bolu Beyi'nin isteği üzerine Anadolu'ya soylu at aramaya çıkar. Erzincan dolaylarında oldukça bakımsız, zayıf ama soylu iki at bulur. Bunları Bolu Beyi'ne getirir. Bolu Beyi attan anlamadığı için Köroğlu'nun babasının bu zayıf atları getirmekle kendisiyle alay ettiğini sanır ve zavallı adamın iki gözüne de mil çektirir. İki gözü de kör olan baba, bakımsız atları da yanına alarak evinin yolunu tutar. Köroğlu, babasının bu haline çok üzülür, intikam duygusuyla dolup taşar.

İki at, hiç ışık sızmayan bir ahırda uzun süre yetiştirilir. Zayıf, bakımsız atlar sonunda dillere destan bir üne kavuşur-

lar. Atların ünü dört bir yana yayılınca Bolu Beyi bu atları elde etmek için harekete geçer. Ama bu sefer Köroğlu, güçlü ve cesur bir yiğit olarak Bolu Beyi'nin karşısındadır. Böylece zorlu mücadele başlar...

At terbiyecileri bir padişaha at beğendirmek için ne kadar gayret eder, didinir dururlar! Bu çaba padişah bir atı beğenecek ve terbiyeciye bir miktar altın verecek diyedir. Her şey dünyada bir miktar rahat etmek içindir kısacası.

Dünya yüzünde, bir padişaha at beğendirmek için yıllarca çalışan bir terbiyeci, bütün padişahların padişahı olan Allah'a yaptıklarını beğendirmek için ne yapıyor?

İnsanoğlu aynayı kendi içine tutarsa terbiye edilmesi gereken nice eğri büğrü huylara sahip olduğunu anlar.

Düşüncelerimizle, davranışlarımızla, hareketlerimizle toplum içinde kendimize iyi veya kötü bir yer ediniriz. Aklımızı yerli yerinde kullanan biriyseniz, insanlarla ilişkilerimizde kişilik bakımından nasıl bir yerde olduğumuz kolaylıkla anlaşılır.

Bir sınava hazırlanırken ne kadar çalışırız! Bir mülakata çıkarken nasıl heyecanlanırsınız, dizlerimizin bağı nasıl da çözülür!

Kimi çalışır çabalar, hazırlanır; kendisini şu kuruma, şu okula, şu mesleğe beğendirmek için...

Dünyada ele güne muhtaç olmayacak bir meslek, mal-mülk edinelim de bu bizim aklımızı başımızdan almasın, asıl yolculuğumuzda ayağımıza bağ olmasın. Dünyaya ait meselelerde ölçüyü kaçırmayalım kısacası.

Allah tarafından beğenilen bir insan olmak için çalışmalı; akıp giden ömrümüzün sonunda elinden tutulan bir talihli olmak istiyorsak duygularımızı, düşüncelerimizi, davranışlarımızı Rabbimizin koyduğu ölçülerle bir düzene koymalı.

En sonunda, beğeneceği şeylerle Padişahlar Padişahı'nın karşısına çıkmazsak ne değerimiz kalır!

Sevgi resimleri

“Sevgi yalnız düşünce, tamamıyla mana olsaydı namazının, orucunun şekilleri de yok olur giderdi. Dostların birbirlerine sundukları armağanlar bile dostluğu belirten şeylerdir. Bu armağanlar, gizli olan, görünmeyen sevgilere tanıktır.”

Baba zile basar basmaz çocuk koşup kapıyı açtı.

Babanın elindeki çantaları görünce bir sevindi bir sevindi.

Baba, çantalardan çocuk için aldıklarını çıkarınca çocuk, dünyanın en mutlu çocuğu oldu, baba da onun gözünde dünyanın en büyük ve en iyi babası...

Çocuk yeni oyuncaklarıyla oynayıp çikolataların tadını çıkarırken bir yandan da babasına sevgi gülücükleri yolluyor.

Yan tarafta ev işleriyle uğraşan annesine bakmıyor bile...

Bir süre sonra anne işini bitirip babanın yanına oturunca çocuğun da içindeki heves ateşi sönmeye yüz tutmuş, yeni oyuncaklarıyla oynamaktan sıkılmaya başlamıştı...

Anne ile baba oturdukları kanepeden çocuğu seyrediyorlardı, çocuk oyun zevkinin son kırıntılarını süpürmekle meşguldü.

O an baba, kendinden emin bir edayla -çocuğa biraz evvel getirdiklerinin onun nazarında kendisinin konumunu pekiştirdiğini düşünmüş olacak- kollarını açarak: “Bakalım oğlum babasının mı kucacağına gelecek, annesinin mi?” diye meydan okudu, hâkim bir tavırla.

Çocuk oyundan başını kaldırdığında anneyle babanın kollarını açıp büyük bir rekabet havası içinde kendisini çağırıldığını

görünce bir an tereddüt geçirdikten sonra koşar adım annenin kollarına saldı kendisini...

Nine yetmiş-yetmiş beş yaşlarında... Dede ise sekseni aşmış gibi duruyor. Takat kalmamış dizlerinde. Birkaç dakika dinlendikten sonra üç beş adım ancak yürüyebiliyor. Kim bilir, daha gidecekleri ne kadar yol var? Nine sımsıkı sarılmış dedenin koluna, elinde de poşetler var.

Yanlarından geçerken ninenin, yılların pekiştirdiği bir sadakat ışıltısıyla hayat arkadaşına sevgi ve güven dolu bakışlar fırlattığını fark ettim.

Kendi kendime düşünmeden edemedim: Allah'ım bu ne latif bağlılık! Yıllar güzellikleri pörsütüp insanı görünüş bakımından itici kılmasına rağmen, bu iki hayat arkadaşını birbirine ne sıkı sıkıya bağlayan nedir?

O an fiziki cazibenin suratına sert bir kamçı şaklatan cümle aklıma geldi: Bu, sevginin ve sadakatin en somut resmidir!

Sevgi içimizin ana harcıdır. O olmadan bu karmakarışık dünyaya tahammül etmemiz mümkün değildir...

Bir çocuğu anne sevgisi büyütür, hayata bağlar, kişilikli kılar.

Bir anneyi, çocuğuna duyduğu sevgi ayakta tutar.

Huyu, kişiliği ne olursa olsun bir evladın, annenin nazarındaki varlığı her zaman yüksek bir noktadadır. Çünkü o daima "anasının kuzusu"dur. Hiçbir olumsuzluk bir evladın anasının nazarındaki imajını zedeleyemez. Gerektiğinde kendi varlığını evladı için tehlikeye atacak kadar karşılıksız bir sevgi pınarı coşup duruyor çünkü annenin yüreğinde... Demek, sevgi her türlü maddi görkemini, cazibenin, imkânın üstüne kurmuş tahtını.

İçinizdeki sevgi cevherini keşfedin ve onu her zaman canlı tutun!

Görünenden ibaret değildir hayat

“Görünüşte ateş, tencerenin altındadır ama anlam bakımından ateş, tencerenin canının içindedir. Görünüşü dışarıdadır, anlamıysa içeride; can sevgilisinin anlamı, kan gibi damarların içindedir.”

Dış görünüş, bir şeyi tamamen tanıyıp anlamamız için yeterli midir?

Âlemde gözümüzle görmediğimiz halde var olan ve duygularımızı, düşüncelerimizi, sezgilerimizi kullanabildiğimiz takdirde bizi kendisine hayran bırakan o kadar şey var ki!

Sevgi, merhamet gibi duygular gözle görülemez. Bu duygular içimizde yoğun bir şekilde var olabilir; ama başkalarına yansıtmadan gerçek anlamda bu duyguların tadına varamayız. Anne-babamıza, kardeşimize sarılarak veya güzel sözler söyleyerek sevgimizi açığa vurabiliriz. Böylece sevgi kalpten kalbe görünmez bir şekilde akarak çoğalır gider.

İnsanlar uzakta oldukları halde de güzel duygularla birbirlerine bağlanırlar.

Çok uzaklarda yaşayan iki dostun, akrabanın çeşitli haberleşmelerle kalplerindeki sevgi pınarını coşturması kalpleri görünmez bağlarla birbirine bağlar.

Hiçbir şey hakkında sadece dış görünüşe bakarak hüküm veremeyiz. Çevremizdeki insanların birbirlerine ne tür duygularla bağlı olduklarını, birbirlerini sevip sevmediklerini davranışlarını gözlemlemeden nasıl anlayabiliriz?

Tencerenin altında yanıp duran ateş, görünüşte tencere-
nin dışındadır; ama gerçekte o ateşin harareti, yakıcılığı, ten-
cerenin her tarafını hükmü altına almıştır. Ateş, ateşliğiyle
tencereyi öyle bir kuşatmıştır ki her zerresi yakıcı sıcaklığın
etkisiyle kendinden geçmiştir tencerenin. Ateş, görünüş baki-
mindan tencerenin dışında olsa bile anlamı, yani sıcaklığı ten-
cereye kendi canından can katmıştır.

Veysel Karani Hazretleri'ni hatırlarsınız. Yemen'in Karen
köyünde yaşayan bu gönül insanı, dört yaşındayken babasını
kaybetmiş, annesinden başka kimsesi olmadığı için zor şartlar-
da hayatını sürdürmüştü ve okuma imkânı bulamamıştır. Buna
rağmen içindeki inanç ve sezgi tohumları onu derin tefekküre
sevk etmiş, kalbiyle ve aklıyla evreni yaratan İlahî bir gücün
varlığını keşfe yönelmiştir. Bu sezgilerini etrafına anlattığında
insanlar onun divane olduğunu sanmışlardır.

Veysel Karani, etrafında dertleşebileceği kimse bulama-
yınca geçimini sağlamak için deve çobanı olmaya karar verir.
Dağ-taş dolaşp dururken tefekkürünü daha da derinleştirir ve
yakın zamanda insanlığı kurtaracak bir "haberci"nin geleceği-
ne dair inancı gelişip güçlenir. Aradan çok zaman geçmeden
beklediği kutlu haber kendisine ulaşır. Peygamber Efendimiz
zuhur etmiş ve insanları Hak Din'e davet ediyor. Veysel Ka-
rani Hazretleri, bu haberi duyunca hemen Peygamberimize
iman ediyor çünkü kalbi ve ruhu yıllarca bu kutlu haberin
meltemiyle yoğrulup durmuştur.

Bu tarihli insan, peygamberimizi görmediği halde ona yü-
rekten bağlanıyor, kalbindeki hedefi belirsiz inanç tohumları
gerçek bir rehberle bağlanarak sonsuz meyveler veren bir ağaç
gibi boy verip serpiliyor.

Öyle büyüyor, öyle büyüyor ki bu ağaç, Veysel Karani
Hazretleri Peygamberimizi görme arzusuyla dolup taşıyor.

Evde yaşlı annesi vardır, onu bırakıp gitmeyi inancının ruhuna uygun bulmuyor. Ama haftalar aylar geçtikçe, hasreti o kadar büyüyor ki, gözleri görmeyen yaşlı annesinden bin bir yalvarma yakarmayla izin alıp yollara düşüyor.

Nihayet zamanın ağır yolculuk şartlarına rağmen, Medine'ye varıyor fakat kadere bakın ki Peygamber Efendimiz, Tebük Seferi'ndedir. Annesine verdiği sözü hatırlıyor, fazla beklemeden geri dönüyor. Hasret yine bitmiyor, gittikçe derinleşip kökleşiyor... Peygamber Efendimiz, sefer dönüşlerinde Veysel Karani Hazretleri'nin selamını alıyor ve sahabe efendilerimize onun yüce bir insan olduğunu söylüyor. Daha sonraları mübarek hırkasını ona hediye olarak gönderiyor.

Şimdi, görünüş bakımından Peygamber Efendimiz, Medine'de Veysel Karani Hazretleri Yemen'de. Bu nasıl bir sevgi ateşidir ki çok uzaklarda bulunan bir kalbi sarıp kendine çekiyor. Hem öyle çekiyor ki anne hakkı olmasa bir an bile beklemeden kendisini yollara vurdurtacak bir cezbe halini alıyor... Görünüş bakımından arada çok mesafe vardır; fakat iki yürek, aradaki fizikî uzaklığı hiçe indiren bir muhabbet iklimi kurabiliyorlar. Görünüşte ten, tenden çok uzaklardadır; fakat canlar "birlik" evreninde çoktan kenetlenmişlerdir.

Veysel Karani Hazretleri, Efendiler Efendisi'nin canından öyle bir can edinmiştir ki kendisi uzaklarda da olsa bu onu gerçek "varlığın evi" ne şerefli bir konuk eyliyor.

İçindeki iman ve sevgi çınarı Efendimizin tükenmez ırmağından öyle bir beslenmektedir ki dünyevî susuzluğun, ayrılığın hiçbir hükmü kalmıyor.

Görünüşte iki şeyin birbirinden uzak, birbirinin dışında olduğuna bakıp da aldanma!

İrmak alttan alta toprağı öyle besler ki kıyılardaki bitkilerin canı tazelenir durur...

Annenden çok uzaklarda, gurbettesin, görünüşte birbirinizden ayrısınız; ama özlem ateşi, sevgi meltemi kalplerinizi birbirine kenetlemiştir. Cisminiz ayrı memleketlerde olsa da birbirinizin içindediniz. Rüyalarınızda, hayallerinizde günün her anında birbirinizlesiniz.

Bir ırmak tarlaların, dağların tepelerin vadilerin arasından akıp gider ve sanırsın ki bu akış eğreti ve çevresiyledir. Oysa ırmak içten içe toprağı öyle doyurur ki kıyılardaki binlerce bitkinin canına can katar. Görünüşte ırmak bitkilerin yanından yöresinden akar gider; ama gerçekte bitkilerin canı ırmağın canıyla bütünleşmiştir. Yatağı bir kuruyuversin bakalım, bitkilerin yüzünde, damarında bet beniz kalır mı?

Güneş, bizden binlerce kilometre uzaktadır da ışığı, ısısı dünyamıza hayat vermiştir.

Çoğumuz gafletten gelen uyuşuklukla Allah'ı uzakta sanırız; ama Rabbimiz, her yerde her şeydedir. O'nun varlığını mahlûkatta hissetmeye başlasak, canımızın, kanımızın içinde büyük lütufların kaynaşıp bize hayat sunduğunu kavramaya başlarız.

Yerle gök görünüşte birbirinden ayrıdır; ama gök olmasa yer, yer olmasa gök anlamsızdır. Gökyüzü, rüzgârı, yağmuruyla yeryüzüne gülümsemese yeryüzü, hayat damarları kesilmiş, kupkuru bir satıh olurdu.

Gökyüzünün görkemi de yeryüzüne nakşettiği eserlerle belirir, anlaşılır.

Hayat, sadece görünenden ibaret değildir. Ve her şey birbirine İlâhi bir sırrın, anlamın kemendiyle yahut gizli lifleriyle bağlanmıştır.

Toprak, yakarıştaysa yağmur yağar

“Mecliste, bana söz söyletecek kişi bulursam, benden çayırılık, çimenlik gibi yüz binlerce gül biter fakat söz öldüren bir kaltaban bulunursa nükteler, gönülden hırsız gibi kaçır gider.”

Söz, kendisini dinleyen kulak varsa sözdür. Göz, her şeyi hayatın anlamlı kılınması için görüyorsa gözdür.

Peygamberler aracılığıyla indirilen Kutsal Kitaplar, Peygamberimizin sözlerinden oluşan hadis kaynakları, düşünür, bilim adamı ve edebiyatçıların yazdığı eserlerin hepsi insanlar için yazılmıştır. Bu önemli mesajlar, okuyan faydalanan insanlar olmazsa kitap sayfalarında kalmaya mahkûmdur.

Annenin, babanın çocuklarına verdiği öğütleri, hayatı yaşanır kılmak için söyledikleri sözleri toplasanız cilt cilt kitap eder.

Kim bilir hangi öğüt kaç bin defa tekrar edilmiştir, hangi anlamlı söz duvarlarda kaç yüz defa yankılanmıştır. Ama bunları hakkıyla dinleyen kulak ve uygulayan irade olmayınca sözler havada savrulup duruyor, sonunda söylemekten yorulan anne-baba artık söylemeye mecal bulamıyor.

Sert, kaygan zeminin üstünden akıp duran suyun, toprağa hiçbir faydası yoktur.

Yakarışın ve düşkünlüğün ateşiyle göğe açılmayan ve gözyaşı damlalarıyla yıkanmayan ellerin rahmet çağrısı olacağını sanma!

Yavru, annesinin sevgisini, merhametini çoğaltmak için ağlar, sızlanır, cilvelenir türlü şaklabanlıklar eder.

Rüzgâr, bitkilerin tohumcuklarını yedi yöreye yaymak için onlardan gelen yakarış çağrısının cevap bulmasını bekler.

Yağmur, toprağın “su” diye yalvarışı için beklemededir.

Denizdeki o doyumsuzluk duygusu olmasaydı gece gündüz kendine çağırarak için ırmağı harekete geçirir miydi?

Kuşları göçe çağırıp duran, uzak ve sıcak memleketlerin rızık bolluğudur.

Dünyadaki her merhem her ilaç her yardım her iyilik her güzellik her ihtiyaç kendilerini gönülden arzulayan gönüllere koşmak için beklemededir.

Sen, can kulağını “söz”ün esenleyici meltemlerine açmadıkça gönül topraklarının yeşerip renklenmesini bekleme!

Çocuk dersi kaynatmak zamanı boşa geçirmek için ha bire haylazlıklara başvurur, sonunda hocanın sabrını da şevkini de beş paralık eder. Bilmez ki yapıp ettikleri; kendi kişiliğinin, geleceğinin binasından taşlar eksiltmektedir.

Güzel sözler; rengârenk çiçekler veya çeşit çeşit faydası olan bitkiler gibidir. Söz bitkileri de nazlı olduğundan sevgiyle, ilgiyle ayakta dururlar.

Söze başlayan kişi, karşısında sözlerini duygu ve düşünce topraklarında rengârenk güzelliklere dönüştürmek çabasını ve ilgisini gösterecek dinleyiciler görmezse, konuşma isteğini yitirir gider.

Dünyadaki her güzelliğin, kendisini takdir eden nazarların varlığı sayesinde değeri belirir.

Allah, takdirkâr kulların tükenmesi yüzünden nice güzelliği, nimeti, insan hayatından çaktı de bunları takdir eden insanlar gelinceye kadar insanlık bunlardan yoksun kaldı.

Güzel sözün, nasihatın de akıbeti böyledir. İnsan, güzel ve hikmetli söze layıkta dinleyecek söz sultanları bulunur mutlaka; değilse, karşısına hiçbir hikmet ışıltısı çıkmaz da kıymet bilmez insan, bir kütük gibi hiçbir filizlenişe kaynaklık etmeden geçer gider...

Beyhudelikler yurdu değildir dünya

“Geçici işlere dalanların çabasını bir kazsan görürsün ki soğan gibi kat kattır; fakat her bir katı, öbür kattan daha da içsizdir, daha boştur; gerçeklerin her işi, öbüründen daha da özliüdür.”

Dışarı çıktım, biraz yürüdüm. Evlerinin önünde oyun oynayan çocuklar gördüm. Hiç biri de oyunun keyfinden yoldan geçenleri görmüyordu. O an kendi çocukluğuma gittim, anlatılmaz bir keyifle oynadığımız oyunları hatırladım... Evde, sokakta; ırmak kenarında geçirdiğimiz zevkli zamanlara daldım... Fakat tam o sırada bir sesle kendime geldim: “Haydi Furkan, ödevin yarım kaldı, kitap da okumadin!”

Bir anne dışarıda oyun oynayan çocuğunu ders çalışmaya çağırıyor.

Doğru ya, oyun, eğlence güzel de işin diğer tarafı da var. Annesinin, çocuğunu ders çalışmaya, kitap okumaya çağırması, beni yine düşünceye sevk etti: Bir çocuğun hayal gücü, becerileri oyunla gelişir şüphesiz. Oyun çocuğu hayata hazırlar, eğlendirerek çeşitli alanlarda ona deneyim kazandırır, zekâ gelişiminde ona yardımcı olur. Ama bir çocuk vaktini hep oyunla, eğlenmekle mi geçirmeli? İnsan hep çocuk kalacak değil ya!

Maddi-manevi gayret olmadan kim ömür boyunca başkasının desteğiyle hayatını sürdürebilir?

Dünyanın gerçekleri bizi çalışmaya çağırıyor. Hep eğlenmeye geçirirsek ömrümüzü ne dünyada ne de ahirette yüzümüz

güler. Annesinin çağırıldığı şu çocuğa bak, nasıl da nazlanıyor. Biraz daha oynayayım, biraz daha ne olur, deyip duruyor.

Büyüklerin ısrarı ve rehberliği olmasaydı belki de çocuklar kocaman adam olduklarında bile oyundan eğlenceden vazgeçmeyeceklerdi.

Büyüyüp kocaman adam olduktan sonra bile tuhaf tuhaf oyunlarla oyalanan insanların düştüğü acınası durumları görmüyor musunuz?

Yüce Rabbimiz, aklı başında büyüklere küçükleri yetiştirme, onlara sahip çıkma bilinci vermiştir de bu sayede küçükler tembel, işe yaramaz varlıklar olmaktan kurtulmuşlardır.

Ama nedense küçükler işi hep ağırdan almaktadırlar.

Bak, küçücük bir öykü: Kocaman birer ambarı olan iki adam varmış. Bu adamlar günler aylar boyunca ambarlarına bir şeyler doldurup duruyorlar. Yıllar sonra görülüyor ki iki ambar da dolup taşmış; ama o da ne ambarın birinde birbirinden değersiz ıvır zıvır şeyler birikmiş; diğesinde ise birbirinden değerli, baktıkça insanı heyecanlandıran, coşkulandıran mallar, mücevherler...

Şimdi ıvır zıvır ambarının sahibi ambarını yokladıkça hep neyle karşılaşacak? Ya diğeri?

Gerçekten de: *“Geçici işlere dalanların çabasını bir kazsan görürsün ki soğan gibi kat kattır.”* ama sonuç!

Her ihtiyacın olduğunda ambara başvuruyorsun; ne yazık ki her seferinde eline bir öncekinden değersiz şeyler geçiyor.

Geleceğimizi düzene sokacak ve bizi topluma, her şeyden en önemlisi Rabbimize karşı mahcup etmeyecek birikimler olmadıktan sonra geçmişte yaptıklarımızın, ettiklerimizin ne kıymeti kalır?

Kalplerinde, insanları kucaklayacak, hayatı anlamlandıracak sevgi yok.

Sonra diyorsunuz ki bu insanlar ömürlerini nerelerde tükettiler?

Hangi boş, yararsız işlerle uğraştılar ki kafa ve gönül ambarları değersiz şeylerle dolup taşıtı?

Hangi yanlış yolları adımladılar ki ambarlarında biri diğerinden değersiz şeyler birikip durdu.

İnsanî değerlerini ne uğruna heder ettiler de kendilerine sermaye olarak kocaman bir “eyvah” kaldı.

Herkes kendi hayatını yaşar; ama Rabbimiz biz boş işlerle geçirelim diye vermemiştir bize bu hayatı.

Ömrümüzü, birbirinden değerli işlerde geçirelim ki ileriki yaşlarda, beyin ve gönül ambarımızda elimizden tutacak, uf-kumuzu açacak güzel şeyler biriksin.

Biriksin ki bu güzel ve özlü şeylerle etrafımızı aydınlatalım,

İnsanlara faydalı olalım,

Dünya hayatımızı yüz akıyla tamamlayalım,

Âhiret yurdunda huzur bulalım...

Hayatın avcısı olmak

“Ne mutlu, ibtiyarlık günleri gelip çatmadan boynunu, hürmalıktan bir iple bağlamadan bu işi başaran. Yaşlılıkta toprak çoraklaşır, akar, dökülür... O çorak toprak asla güzel bitki bitirmez. Güç suyu şebvet suyu kesilmiş, kendisine de faydası yok, başkalarına da. Yüz, buruşuklardan kertenkele sırtına dönmüş, söz söyleyemez, tad alamaz olmuş; dişler kesmez olmuş gitmiş. Gün akşam olmuş; leş gibi beden topallayıp kalmış; yol da uzun... İşyeri yıkılmış, iş gücü yıkılıp yatmış. Kötü buyların kökleri sağlamlaşmış; onları sökecek güç kuvvet azalmış gitmiş.”

Günlerin toprağına serpilmiş her zaman bizi bekleyen güzel tohumlar vardır.

Hayatın her kesitine sevgi, cömertlik, yardımseverlik, saygı, acıma... gibi duyguları filizlendirecek olaylar, durumlar gizlenmiştir.

Yaşımız ne olursa olsun, günlerin şurasında burasında gizli ve bizi insan olmaya doğru taşıyan duygulardan heybemizi doldurmak önemli bir görevdir bizim için.

Her yıl sonbahar olur, olur da kimimizi, bir duvarı etkilediği kadar bile etkilemez, kimimizi şuur kuru halinde harekete geçirir.

Her sonbahar bize soluğu, kuruyup dağılığu hatırlatıyor ki pörsüyüp yaşlanacağımız, güçten düşüp kuru yaprağa döneceğimiz gerçeği aklımızdan çıkmasın.

Her yıl, sonbahar kış ardından bahar gelir ki dünyada ömrümüzün kışında bitmez bir baharın geleceğini unutmayalım ve biz bu bahar uğruna çırpınıp durmaktan kopmayalım...

Bir olaydan merhameti,

Bir olaydan yardım etmeyi,

Bir olaydan acımayı öğreniriz.

İnsan sadece okumakla değil, yaşamakla, görmekle de pişer, olgunlaşır...

Önemli olan, günler geçip gitmeden, yıllar bize ardımızdan acılı bakışlar fırlatmadan ömür ağacımızı meyvelerle donatmak!

İnsan, topraktan yeşertmeyi; sudan hayat sunmayı, güneşten kucaklamayı; kelebekten, çiçekten sevgi yaymayı, arıdan sanatlı iş yapmayı öğrenmeli ki günleri, haftaları, ayları dolu dolu geçsin. Ve her şeyi zamanında yapmalı ki aklı başına geldiğinde iş işten geçmiş olmasın!

Bilgi ve sanat edinmenin de çağı var. Damarlar büzülüp hafıza merkezi kuruyunca istesen de artık ne öğrenebilirsin!

Her şeyin bir zamanı var ve her şey basamak basamak elde edilir. Mevsiminde ekilmeyen tohum çürüyüp yok olmaktan kurtulamaz.

Babana, büyük babana bakmaz mısın?

Nasıl da sıkı sıkıya sarılmışlar ötelere azık biriktirmek gayretine. Ama çocukluk, gençlik yıllarını dolu dolu geçirememenin pişmanlığı var kalplerinde.

Neden her şeyi yerli yerinde yapmadım?

Kuvvetim, coşğum yerindeyken neden "ötelere yolculuğu"na daha çok azık biriktirmedim?

Gözlerimdeki ışıltıyı neden boş uğraşlar, eğlenceler uğrunda heder ettim?

Neden sevabı kat kat fazla olan gençlik dönemi amellerimi sayfa sayfa biriktirmedim?

İnsan, çocukluktan başlayarak bir avcı gibi dikkatli olmalı hayata karşı!

Yoksa hayat yanlış davranışlarımızın birikmesiyle kocaman bir kambur olur sırtımızda. İleriki yaşlarımızda başımıza bela kesilir.

Sözü söyle alana, kulağında kalana

“Uykuya dalmış bilgisize öğüt vermek, çorak yere tohum ekmektir. Bilgisizlik, kafaya yerleşmiş öyle bir yobazlıktır ki bu çeşit kişilerin yurtları yıkılır, yıkıntısında kuzgunlar, şom şom bağırır, dururlar.”

Bazı insanlar bu dünyada, yaşadıklarını sanırlar; ama aslında uykudadırlar. Uykuda olduklarını bilmezler. Böyle insanlara uykuda olduklarını kabul ettiremezsiniz, tuttukları yolu o kadar benimsemişlerdir ki onları başka bir şeye inandıramazsınız. Önyargı, gözlerini kör etmiştir.

Kısacası uykuya dalan, gaflet içindedir, ne görür, ne duyar ne de hisseder.

Önyargılı insan, peşinen reddettiği için kördür ve bilmediği şeyin düşmanıdır; başka âlemlerde ne isabetli fikirlerin, güzelliklerin olduğunu bilse, bunlara kapılarını kapatır mıydı?

Toprağa tohum ekmenin ve bu tohumdan verim almanın şartlarından biri de ekilen toprağın çorak olmamasıdır.

Çorak toprak, bünyesinde hiçbir yetiştirici, besleyici elementin bulunmadığı susuz topraktır. Böyle bir toprağa ekilen tohumlar çürür gider.

Verim almak istersen çorak toprağa tohum ekle.

Gaflet uykusuna dalmış cahil insanlar da tıpkı çorak topraklar gibidir. Onların kafaları verilen öğütleri kavramaya müsait değildir. Zaten söylenenleri duymazlar bile.

Bilirsiniz ki kimse çorak toprağın yanında yöresinde yaşamak istemez. Çünkü böyle topraklar hiçbir yerleşime, filizlenişe elverişli değildir. Kendisinden ümit kesildiği için böyle topraklar terk edilmiştir.

Gaflet uykusuna dalmış cahil ruhlar çorak topraktan daha verimsiz ve duyarsızdırlar. Böyle insanlardan uzak durmak gerekir.

Su sürekli ısrarı sayesinde damladığı mermeri oyar da gaflet uykusuna dalan birinin katı kalbi bilgiye, görgüye, nasihate karşı yumuşamaz.

Minicik bir tohumcuk, tepesindeki kaya kütesini sabırla, ısrarıyla deler geçer de gafil insanın taşlaşmış yüreği mana tohumcuklarına karşı polat kesilir.

İnsanoğlu bir karınca sabırla koca dağları deler, yollar açar da gafilin içindeki sıradağlardan bir toz bile koparamaz.

Gafil insan sonunda ne mi olur? Her türlü faydalı yönelişe, teklife sağır kesilen bu taş yığını, sonunda bir fanilik poyrazıyla uğursuz bir harabeye döner gider.

Gafletten uzak durmak insanın kendi elindedir. Çevremizdeki her güzel, faydalı şeye gönül kapılarımızı açık tutmak; çirkin ve zararlı şeye ise kapalı durmak gaflete, duyarsızlığa bulaşmamanın en emin yoludur.

Kalbimiz, sevgi yayan sıcaklığıyla birbirine kenetlensin!

Bilginin ışığı içimize öyle aksın öyle aksın ki içimizin zengin topraklarına ekilen öğüt tohumları bire on, yüz hatta bin versin!

Âlem, âlem içinde

“Savaşta, atların kişnemelerini, uçup dolanırken kuşların civıltılarını duyarsın. Birisi basedinden bağırrır, öbürü eşleriyle birleşme isteğiyle civıldaşır; biri zahmetinden seslenir, öbürü neşesinden. Onların hallerinden uzak kişiye göre hepsinin de sesi birdir. Şu ağaç balta yarasıyla sallanır; öbür ağaç seber yeliyle oynar.”

Ş u çocuklardan ikisi de düşünceli ve üzgün görünüyor, fakat kim bilir, belki de biri dünyadan göçmüş annesini hatırlıyor da kalbinden kopup gelen hüznün dalgaları yüzüne vuruyor, diğeri ise kaybettiği bozuk parası için surat asıyordu.

Birinin hüznü, onu ömür boyu sarsacak büyük acılar, sıkıntılar biriktirip durmakta, diğerininki ise avucuna bir bozukluk sıkıştırıldığı takdirde kaybolup gidecek bir geçicilik sergilemektedir.

Geceyin balkona çıkıp bütün binaların pencerelerinin ışıllı ışıllı yandığını görürsün; ama bu pencerelerin ardında kim bilir ne dertler, ne tasalar, ne acılar, ne sevinçler, ne eğlenceler, ne günahlar, ne sevaplar saklanmakta...

Gecenin sabaha yakın kıyısında yanan iki pencerenin ardındaki yüreklerden kim bilir hangisi günahına günah eklemek için, diğeri ise ahiret yurdunu genişletmek için uğraşıp durmakta!

Gök kubbe altında dışarıdan bakıldığında birbirinin aynı gibi görünen nice şeyler görürsün de bunların içyüzünü öğrenmeye durduğunda kiminden yanık ağıt sesi yükselir, kiminden şen şakrak eğlenme havası.

Kimi kof, pis kokulu ve çekilmezdir bunların, kimi misk amber gibi, etrafına ferahlık yaymaktadır.

Âlem, görünüşte birbirine benzeyen, iç yüzünde bin bir çeşit cilve ve farklılık gösteren olaylarla, durumlarla doludur.

Herkes malına mal eklemek için didinip durmada, kiminin servetine helâl karıştır, kimininkine haram.

Her ırmak akıp durmadadır da kimi gül bahçelerini sular durur, kimi diken bahçelerini...

Her arı aynı çiçeklerden beslenir de kiminden bal fışkırır, kiminden zehir.

Her insan ölümüne bağlanır da kimi sonsuzluk güneşine, kimi dünya metalarına...

Her yürek gam, tasa alevleriyle kuşatılır da kimi ukba için, kimi rezil rüsva edecek bir sevda için.

Her çocuk, hayatın cadde-sokaklarında ter içinde koşturup durur; ama kiminin heybesine güzel şeyler birikir, kimininkine ıvır zıvır...

Herkes sevinir, üzülür, özler, ağlar, güler, kaybeder, bulur, biriktirir, dağıtır...

Hayatın geniş ovasında sayısız harekette, davranışta bulunur durur; ama herkesin sevinci, üzüntüsü, kaybetmesi, bulması... arasında değer ve nitelik bakımından sayısız farklar vardır.

Hayatımız boyunca şahit olduğumuz nice olay ve durumun sırrına vakıf olunca meselenin dışarıdan görüldüğü gibi olmadığına şahit olmuşuzdur.

Oyleyse çocuk olalım, genç olalım, büyük olalım; hiçbir

konuda meselenin içyüzünü, özünü iyice anlamadan hüküm vermemeli, harekete geçmemeli. Yoksa gerçeği öğrendikten sonra aceleciliğimizden dolayı mahcup olan, vicdan azabı çeken biz oluruz.

Anne baba çocuğunu niçin azarlar?

Bir avcı oltanın ucuna neden yem takar?

Görünüşe bakıp anne babaya kızmalı mı yoksa seni gelecek tehlikelerden korumak için çırpınmalarına minnettar mı kalmalı?

Oltanın ucundaki yem için balıkçıya teşekkür mü etmeli?

Dünya senden ne götürür ukba sana ne getirir

“Beden atlıları saldıırırlar ruba mensup olanların kalelerine, hisarlarına; o yandan yeni-yakası temiz biri gelmesin diye gizlilik geçidini ele geçirmek isterler.”

Beden-ruh, bir ömrün sınırları içinde sürekli birbiriyle uğraşır dururlar. Ama bedenın muhafızları oldukça zorba ve şerlidirler.

Ruh ise, geniş ülkesinde sabırla, gücünü kullanacak zamanı kollar.

Beden, ruhumuz için konuk evidir. Ruh bedende bir ömürlük misafir olduğundan, insan kendisine emanet edilmiş bir mekânı iyi kullanmak zorundadır.

Duvara çakılan bir çivi bile kiracıyı ev sahibine karşı sorumlu kılıyorsa bize emanet verilen bu beden binasına kötü davranamayız.

Beden olmadan ruh kendini gösterme imkânı bulamaz; ama bedene gerektiğinden fazla söz hakkı vermemeli çünkü gereğinden fazla semirtilen, şımartılan beden, insanı sürekli toprağa doğru çeker ve dünyaya karşı insanı hep borçlandırır; ayağını bağlar, zevklerle, heveslerle, tasa ve korkularla ruhu, beden esiri olmak için zorlar durur.

Nefisten yana yön değiştirmiş beden, bir bulut gibi, ruh-tan süzölen ışıkların önüne perde olur. İnsanın yüce hakikatlere karşı uyanık kalmasını engeller.

Bedenin kuşanıp donanmış nice atlıları vardır ki bunlar nefisle iblis komutasında öyle bir saldırıyla saldırırlar ki ruh ülkelerinin kulelerine, gözü gizli mıntıkalarda, stratejik geçitlerde olan bu ifritlere karşı koymak, bedeni huzurlu bir ruh evi olarak tutmak, koruyup kollamak hiç kolay olmaz. Ve bir ömür boyunca sürer beden-ruh mücadelesi.

Beden, ruhun esenleyici bir sarayı olarak mı kalacak, şer solukluların şom bir harabesine mi dönecek?

İnsan için en hayatî soru bu.

İnsan, bedenini dünya gıdalarına karşı arzulu kıldıkça ve bu arzu meşru hayat hakkının ötesinde bir iştihaya savruldukça gıdası ötelere ışığı, marifeti olan ruh çelimsizleşir.

Doğrusu, beden olmadan ruh yükselme, parlama imkânı bulamaz; ama ruhun, hayat merhalelerinden beslenip yücelik kazanması için de bedenini ona ayak bağı olmaması gerekir.

Maddesi topraktır bedenini; ama bu toprak ruhun ışıyla ışılandıkça İlahî bir letafet kazanır, baştan ayağa nur kesilir.

Bazı insanlar, kıymet yönüyle paha biçilmez taşlar, madenler gibidir; bazıları da değersiz taşlar gibi. İnsana paha biçilmezlik kazandıran, onların cismani yanları değil, manevi yanlarıdır.

Peygamberler, Allah dostları, ilim-sanat adamları, düşünürler, bedenlerinin büyüklüğü sayesinde üstün değildirlen. Onları üstün kılan, birtakım manevi hassalar, letafetler, marifetler ve irfan değerleridir.

Bir gram altın tonlarca taştan daha kıymetli olduğuna göre kıymet ölçüsü, hacim veya ağırlık değil; birtakım iç niteliklerdir.

Demek, ruhun gücü-değeri, bedeninin gücü-değeriyle karşılaştırılmaz.

Ruh, bedene sütteki yağ misali, anlam katar.

Bir başka önemli sır: İnsanlığı beden saltanatından kurtarmak için gönderilen peygamberler, bedenlerine karşı en büyük imtihanı önce kendileri vermişlerdir. Hazret-i İbrahim'in ruhu ateşin içindeki cenneti gördü de kızgın alevlere gülerek atladı.

Allah Resulü'nün (s.a.s.), onca eziyetten, sıkıntıdan sonra dünyayı kucaklayan, hareketlendiren, coşturan sesine soluğuna bakın, tek bir bedenden dünyaya yayılan ruh gücünü anlayın!

Bir de, ömürleri boyunca bedeninin gizli açık zincirlerini kıramayan ve hazların, heveslerin çağrılarına kul-köle kesilmiş sürü sürü insanların, bataklığa nasıl saplandıklarını, heder olup gittiklerini görün!

Beden, semirtilip şımartıldıkça insanın "öte kaygıları" uykuya yatar.

Beden düşkünlüğü, insanı yiyeceğe, eğlenceye, kazanma hırsına çeker.

Bu yüzden bedenin gözü, kulağı hep geçici dünya metallerindedir.

İnsan, bin yıl yaşasa da değil mi bedeninin esiri olacak ve hep yüzü dünyaya dönük aşağılık bir hayat sürecektir, öyleyse böyle bir hayatın ne değeri vardır?

Önemli olan beden evini, ruhun şerefli ve sorumlu sahipliğiyle sonsuzluk yurduna ulaştırmak değil midir?

İbrahim Ethem Hazretlerini hatırlayın ki cihan padişahı idi. Beden saltanatı neyi arzularsa hepsine sahipti.

Bir gün geldi kulağına gizli âlemlerden ne fısıldandı yahut İbrahim Ethem bu âleme ait hangi tefekkür merhalesinden geçti de beden saltanatına ait ne varsa her şeyi elinin tersiyle itti. Tacı-tahtı, altını-saltanatı bıraktı, çöllere vurdu kendisini.

Bedenin arsız istilasına baş kaldırdı da ruha ait ebedî saltanata doğru sefere çıktı. Kolay, zevkli, gösterişli bir hayatı reddetti de çileli, meşakkatli yolculuğa razı oldu. Demek, kendisine sonsuzluk yurdundan bir haber gelmişti. Ve sonunda dünyayla ölçülemeyecek gerçek varlığı buldu.

Vakit varken, insan beden kafesinden ruh göklerine bir pencere açmalı, hikmet-marifet ufkundan nasiplenmeli. Bedenden ayrılma günü gelip çattığında da bir sürüngen gibi arada yerde kalmamalı.

İnce hakikattir ki bedenini hırpalayıp meşakatlere zorlayanın ruhu parlıyor, olgunluk kazanıyor. Oruç, namaz, hak yolda koşturma, mücadele, ruhun ayarını hep yükseltiyor. Böyle olmasaydı bütün peygamberler hayatın en çetin burgaçlarında insanlığa örnek meşakkat süreçlerinden, bile isteye geçerler miydi?

Demek, beden hırpalanıp ezildikçe ruhtaki latifeler diriliyor; gizli madenler açığa çıkıyor.

“Can ayağından beden bukaçısını çöz” de kafesin ötesindeki uçsuz bucaksız can denizlerini gör!

İnsan “ruh canlısı” olursa artık gıdası sonsuzluk olan ölümsüz canla ödüllendirilir. *“Ölmeden ölüünüz!”* hadisinin haki-kati buradadır. İnsan, bedenden sıyrılıp soyundukça yani bedene ait isteklere karşı bir ölü misali ilgisiz hale geldikçe İlahi sırlara karşı bir dirilik kazanmaya başlar.

Kalk, ruhunun üzerindeki beden bağlarını çöz, kirlerini gider de gör bak ruh göklerinde ne güneşler parlamadadır!

Ve kullukta “can tadı” bulmaya bak ki beden atılları ruhunun gizli mıntıkalarını ele geçirmek için cesaret bulamasın.

Sana şerbet, bana zehir

“Erler, diünyadan göçmekten seviniyorlar; şü çocuklarsa yaşamaktan sevinç duyuyorlar. O kör kuş, güzel su görmediğinden acı su, ona Kevser’dir.”

Şehrin dışına doğru mutat yürüyüşlerimin birinde ekili olmayan tarlada bir karga sürüsü dikkatimi çekti. Merakımı yenemeyip dikkatlice baktığımda bir hayvan leşini çekiştirmekte olduklarını gördüm. İri gagalarıyla iyice dağılmış gövdeden parçacıklar koparma telaşındaydılar.

Bize göre iğrenç olan leş, kargalar için nasıl da lezzetli bir ziyafet olabiliyordu!

Bu, üzerinde uzun uzun düşünmeye değer bir ders sunuyordu insana.

Her şeyden önce bebeklikten başlayarak tutkuyla sarıldığımız şeyler yaşımız ilerledikçe bize sevimsiz gelmeye başlıyor muydu?

Her yaşın yeni zevkleri, heyecanları, eskileri küçümseyen bir duyguyu da beraberinde getiriyordu.

Toplum katmanlarında da buna benzer bir zevk-nefret dengesi vardır.

Sen uzaktan bile sigara kokusundan tiksiniyorsun, tiryakisi için sigara, şekerden daha tatlıdır.

İçki, kumar kimisi için felaket ve isyan demektir, kimisi içinse vazgeçilmezdir.

Dünyada daha neler neler var ki iç yüzü itibarı ile leş yemekten daha tiksindiricidir; ama sürü sürü insanlar, hayvanî iştihalarıyla onlara yapışıp kalmışlardır.

İnsan bir ruh atılımı, kalp hamlesi sergiledikçe dünyadaki pek çok şeyin üzerindeki cazibe tabakası kaybolur, iç yüzdeki çirkinlik kendilerine ayan olmaya başlar.

Sinek, eşek sidığının üstündeki saman çöpünü kendisi için kocaman bir gemi sanıp uçsuz bucaksız bir denizde yol almanın hazzıyla kendinden geçer; ama gerçekte manzara oldukça gülünç hatta tiksindiricidir. İnsanların dünyada dört elle sarıldıkları birçok iş böyledir.

Beden esaretiyle yapıştıkları geçici hazları biricik gıda sananlar, ruha ait ufacık bir ışıltıdan, zevkten heyecandan haberli olsalardı, ne korkunç bir aldanış içinde olduklarını anlarılardı.

Pek çokları için her şeyden kopuş ve büyük bir felaket sayılan ölümü, Mevlana Hazretleri için “dügün gecesi” kılan coşkunun sırrı nedir?

Gören gözler, duyan kalpler için dünyadaki her zevkin üstünde, ötesinde bir zevk vardır.

Her coşkuyu, heyecanı gölgede bırakan güneş kaynaklı coşkular, heyecanlar vardır.

Dünyadaki zevklerin, hazların meşru dairede karşılandığı takdirde ebedi güzelliklere pencere açacağı altın fırsatlar, her faniye nasip olmayan ödüller vardır.

Gerçek erler, dünyadan göçmekten dolayı seviniyorlar; çünkü onlar dünyadayken gönüllerini uykudan uyandırmış, öte âlemlerin güzelliklerini ruh penceresinden gizliden gizliye temaşa etmişlerdir.

Dünyadan zevk alınılacağını sanmak, çocukların, cahillerin işidir. Cahillik olgunlaşmanın ötelere açılmanın önünde en büyük perdedir. “Ah bir bilselerdi!”

Anne karnındaki bebek, ne güzel yaşayıp gidiyor. Kendisine sorulursa, çok mutlu ve huzurludur çünkü dünyayı gör-

memiş, bilmiyor. Bebek, vade tamam olup dünyaya gözlerini açınca ne geniş, güzel bir âleme uyandığını anlamaya başlıyor. Diğer âlemlerin varlığından habersiz ruhlar, bu dünyayı biricik hayat merkezi sanırlar; oysa bir kalp penceresi açabilseler ötelere yahut peygamberlerin, Allah dostlarının haberlerine gönülden bağlansalar, bu dünyanın ne kasvetli, sıkıntılı, çekilmez olduğunu anlarılardı.

Ruh insanı olabilmiş derin kalpler için bu dünya, anne karnından daha kasvetli, daha çekilmezdir. Çünkü anne karnındaki bebeğin hiçbir manevi sorumluluğu, vicdanî yükü yoktur.

Dünyada yaşayıp da olup bitenlerin iç yüzünü görebilenler, buradaki görev ve misyon hazzı olmasaydı, bir an bile burada kalmayı istemezlerdi. Onları burada tutan, bura sevgisi değil; buranın bir hasat-harman diyarı olmasıdır.

Bilinen şu ki, “bura”nın meşakkatlerinden geçmek olmasaydı, “ora”da meyveli, güneşli bir hayat olamazdı.

İnsanlar dünyevî aşklardan, yemek-içmek-eğlenmek sevdasından vazgeçebilselerdi, gerçek aşkın, gerçek gıdanın cazibesinden kendilerinden geçerlerdi; ama ileriye gören göze “Allah sürmesi” gerek.

“Can güzelliğine” eren kalplere dünya artık ayak bağı olmaz. Canı uyanmışlar için dünya sadece bir azık biriktirme yeridir. Bu azık biriktirme ve emaneti yüklenme, taşıma iştiyakı olmasaydı dünya vazgeçilmez olurdu.

Peygamberler, Allah dostları, ruh ve gönül dünyalarında bir cennet iklimi yaşadılar da bu dünyanın meşakkatlerine, çirkinliklerine katlanabildiler; yoksa bize sevimli, hoş görünen pek çok şey onların nazarında sevimsiz ve çirkindir.

Biz çarşıda, sokakta akıp duran varlıkları insan suretinde görürüz de, onların bakışları cins cins, tuhaf tuhaf yaratıklar olarak görür. Kimine dış görünüş perde olmuştur, kiminse nazarları iç yüze nüfuz etmiştir.

Yeraltında yaşayan canlılar için yeryüzündeki ışıltılı baharlar, güneş, ay, ırmak, deniz, ova, rengârenk manzaralar, mamur beldeler; zindandan farksızdır. Onlar için gıda, topraktır, çamurdur. Yarasanın gıdası da karanlıktır.

Yaşadığı zamanın ötesine uzanabilenler, geçiciyi de kalıcıyı da mevsimlik çekiciyi de ebedi cazibeyi de bilirler. Bildikleri için de işe daha sıkı sarılırlar; çünkü buradaki ekim meşakkati, bitimsiz meyveler biriktirir ve tez davranırlar da gönül evlerini, ruh saraylarını dünya meşakkatlerinden, sıkıntı ve mahrumiyetlerinden elde edilmiş paha biçilmez değerli şeylerle süslerler. Ama hakikat şu ki, dünyadayken dünyanın iç yüzünü görmek, anlamak sıradan görüşle, duyuşla olmaz. Öyle olsaydı gözleri bizimkinden daha kocaman olan öküz de görürdü. Göz, kulak, akıl, kalp ötelere gizli bir emir olmadıkça İlahî ihsan ve lütuf kuşanmadıkça kendilerine maddeyi şirin gösteren yanıltıcı örtü ortadan kalkmıyor.

“Hakk’ın duyulacağı, görüleceği duygu, bu dünyanın duyusunu, görgüsü değildir.” “Gözü Ululuk Sahibi’nin sürmesiyle sürmeleyenler” hayal evinden değil, gerçek varlık sarayından bakarlar hayata, geleceğe... Böyle baktıkları için de onların dünyayı algılayışları, görüş ve duyuşları içte derin dalgalanmalar, korkunç fırtınalar koparacak şiddettedir.

Efendimiz (s.a.s.) buyurdular: *“Benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.”* Demek, bizi bu dünyada çok güldüren şeyler, Efendimiz’in hoşlanmadığı, ona sevimsiz; hatta çirkin görünen şeylerdir. Ama herkes seviyesine göre görüp gözetiyor, duyup düşünüyor.

İlahî tecelli, dağı çatlatır, yerle bir eder; ama samimi mümin bir kalbi baştan başa nura gark eder, yücelere ağdırır.

Her Şeyden Haberi Olan, kalplere ikramda buldukları ve bu ikramların niteliği arttıkça, iç yüze nüfuz eden bakışların derinliği de artar.

Bilgi aziz eyler, cehalet rezil

“Süleyman saltanatının yüzüğüdür bilgi. Bütün dünya şekildir; candır bilgi. Denizlerdeki yaratıklar, dağdaki, ovadaki yaratıklar, bu hüner yüzünden insana karşı çaresiz bir hale düşmüşlerdir. İnsandan; kaplan da aslan da fare gibi korkar. Timsah da onun yüzünden coşmuş köpürmüştür, deniz de; ikisinin de ödü patlamıştır insandan. İnsan yüzünden peri de şeytan da kıyıyı tutmuştur; her biri bir gizli muntıkayı yer edinmiştir. İnsanın gizli düşmanı çoktur; çekinen, ihtiyatla iş gören insan akıllı insandır.”

Bilgi, taşı mücevher; alelâde madeni; altın, gümüş eyler. Suya ve toprağa Allah'ın bilgi ışığı vurduğu için su ve toprak canlılara hayat kaynağı olacak marifetler edindi.

Yeryüzünde, sadece insan, şuur düzeyinde bilgiyle donatıldığı için ve bilgi, her türlü kas gücünün, sayı çokluğunun üstünde bir güç taşıdığı için insanoğlu, yeryüzünde bütün varlıklara üstün kılındı. Ama dünyadaki her şeyin artı ve eksi kutuplara doğru uzanan seyri içinde, bilginin de insanı en yüce makama çıkararak müspetliği ile en aşağı dereceye düşüren menfiligi arasında sayısız derecesi vardır.

İblis, bilgisini kibir ateşle beslediği için onun elde ettiği şey, yalnızca kahredici bir zehir oldu. Bilgisi onu meleklere üstat kılacağına insanlığı ifsat yolunda tahrip aracı oldu.

Şimdi dünya yüzünde biri yapmak, diğeri yıkmak amaçlı, Rahmanî ve şeytanî bilgi ırmakları, iki koldan akıp durmaktadır.

İnsan, bilgi sayesinde kartaldan daha hızlı uçmakta, balıktan daha mükemmel yüzmekte, en güçlü hayvandan daha atak güçlü olabilmektedir; ama bilgi sadece dünyayı yaşanır kılmakla sınırlanırsa, bu yalnızca “ahır yapma bilgisi” olarak kalır.

Günümüzde akla hayale gelmedik konularda kırılmaya çalışılan rekorlar, hayatın temel ihtiyaçlarından ilgisiz buluşlar, hiçbir meseleye merhem olmayacak araştırmalar, insanın ezeli ve ebedî susuzluklarıyla uzaktan bile ilgisi olmayan icatlar, keşifler... Hep bu “ahır yapma bilgisi” çevresindedir. Yani sadece insanın hayvanî yanına dönük bilgiler...

Hayatları ciddiyet üzerine kurulu bilginlerin bilgi mahsullerine baktığımızda, hepsinin de mutlaka birçok insanlık yarasına merhem olduklarını, beşerin sahih ihtiyaçlarını giderdiklerini görüyoruz.

Marifetle yoğrulmuş bilgi, insana dünyada uyanıklık bağışlar. Böyle bir uyanıklık, kafayı da aydın kılar, gönlü de. Demek, insan için öğrenilmiş bilginin dışında hikmetle, irfanla bünyeye içirilen bilgi de gerekir ki insana bir yücelik kazandırsın.

Yücelik bilgisi, insanlardan hayvanlara hatta cansız varlıklara bile tesir eder. Marifet ehlinden, deve, köpek, kuş bile birtakım hünerler öğrenebilir.

Günümüzde ne yazık ki dünyaya dönük bilgi, çoğu kez yeraltı emellerine hizmet yolunda kullanılmaktadır. Bu yüz-

den insanlık, kendisini defalarca yok edecek tahrip silahlarını depolayıp durmaktadır. Caydırıcı olması bir yana, bir gün cahil bir zorbanın eline geçtiği takdirde telafisi imkânsız felaketler doğuracak bir kirli yapılanma sürüp gitmektedir. Bu da marifet ufuklarında kalpleri ve ruhları aydınlatacak yerde gayesiz, ülküsüz kullanıldığı için bilgi nimetinin cezaya dönüşmesidir.

“Korkup da ayağımı bu yoldan çekmeyesin diye bilgiden, hikmetten silablar kuşanırsın.”

Beri taraftan, bilgi, insan için güç ve sebat kaynağıdır. İnananlar, kendilerini bilgi ve hikmetle donatmasalardı aykırı rüzgârlara karşı daha dirençsiz olurlardı. Varlık ve yaratılış sırlarını kavramış bir gönül, hiçbir zorluğa, tehlikeye ve tehdide boyun eğmez.

Bilgi ve hikmet, kalbe cehennem ortasında cennet huzuru yaşatır ki bu da insanı geçici meşakkatlerden, korkulardan emin kılar.

Yalnız, tevekkül, cesaret ve güven aşıl原因an bilgi, kuru kuruya bilgi değil; irfan ve marifetle kalp ve ruh azığı haline getirilmiş bilgidir.

“Bilenle bilmeyen bir olur mu?” Hadis-i Şerifinde kastedilen, bilgi, sayı sayma, formül bilme bilgisi olamaz. İrfan, marifet olmazsa bilgi kanadı kırık, tüyü yoluk kuşa döner.

Bilgiyi bu dünyanın da ötesinde bir görüş, duyuş, sezış aracı yapan, marifettir.

Marifet ki kulluğun ruhudur. Taklitten doğan bilginin dışındadır marifet bilgisi ilahî iklimden rengini almıştır. Bundandır ki marifet bilgisinin müşterisi, yalnızca dünyaya dönük bilgi tüccarları olamaz.

Bu anlamda, bilgisizlik de en büyük felakettir. Bilgisizsin uykusu, devasız bir kış uykusudur. Çorak toprağa ekilen tohum nasıl heba olursa, bilgisize verilen her öğüt de öyle boşa gider.

Dünyaya ve dünyanın dışındakilere herkes bilgisi ölçüsünde kıymet verir. Bir çocuğun değer verdiği şeylere bakın, gülüp geçersiniz, çünkü çocuk sizin kuşandığınız bilgi elbisesini henüz kuşanmamıştır. Yetmişine gelmiş, hâlâ oyuncaklarla oynayan bir adama ne derler?

İlmin de dereceleri vardır. En üst basamaklarda olan birinin dünyaya bakışı, duyuşu, olayları yorumlayışı farklıdır. Hele ki bu bilgi marifet denizinden nasiplenmiş! Ve herkes bilgisi veya bilgisizliği ile yaşar gider.

Kiminin bilgisi kişisel dünyasına başka âlemlerden bir ışık sızdıramamıştır ki dünyadaki varlıkların, imkânların üstüne titrer durur, başka âlemlerden haberdar olma telaşına kapılmaz. Kiminin bilgisi ise ötelere haberler alacak bir parıltı edinmiştir, böylelerinin gözünde dünya, bir ağaç gölgesinde bir süre gölgelenilecek yer gibidir.

Dünyada edinilen bilgiler, insanı ötelere yöneltmedikçe bu bilgilerin ne kıymeti vardır?

Âlemin temeli, direği birlik

“Cansız ekmek, cana eş oldu mu dirilir, canın ta kendisi olur. Kara odun ateşe eş oldu mu karalığı gider, tümden ıstık kesilir.”

Dünyada her şey, varlığı kendi rengine boyamak için seferberdir.

İyi, iyiyi çeker; kötü, kötüyü.

Okyanusun gönlü, irili ufaklı bütün suların kendisine katılacağını dileyebilecek kadar genişlik ve hamiyet duygusuyla kabarmaktadır; ama dünyadaki suların gönlünde okyanusa kavuşmak hayali olmadıkça damlaların deryayla buluşması gerçekleşmez.

Önemli olan, damlaların iştiyakıdır.

Damla, tutku formasını kuşanmadıkça gönlünden okyanusa doğru bir yol açılmaz.

Toprak, görünüşte hakirdir; ama bitkilere, canlılara hayat kaynağı olması, toprağa İlahi bir sır üflendiğinin işaretidir. Toprak hakirdir; ama kendisine yüklenen görev yücedir. Toprağa bak, ondaki yeşertme kabiliyetinden Yüce Yaratıcı'ya yol bul. Demek, hakir bir varlık önemli bir görev üstlenince yücelik kazanıyor.

İnsanın varlığı da topraktan; ama et ve kemik görünüşte toprağa hiç benziyor mu? Yine de topraktan biten çeşit çeşit gıdalar vücudumuza karışmakla mahiyet değiştirip üstünlük kazanıyor. Çeşit çeşit gıdalar görünüşte vücut madde-mize benzemiyor; ama yenilip vücudumuza karışınca canımıza

can katıyor, bizden bir parça oluyor.

Cansız ekmeğin canımıza eş olması, şüphe götürmez bir hakikat değil midir? Allah, her canlıya hayatını idame ettirmesi için bir rızık biçmiştir. O rızık bizim nasibimiz olduğu için hayatımızın mukadder kesitinde, şu ya da bu vesileyle, gelip bizi bulacaktır.

Dikkate değer olan şudur: Cansız bir gıda vücudumuza karışmakla nasıl can kazanıyor? Kalbimize duygu, beynimize düşünce, dimağımıza türlü türlü hassa oluyor?

Biz hiç yiyip içmezsek bu canlılık, bu duygu-düşünceler, latifeler... sönüp gidecek; vücut canlılığını ikame edemeyecek. Demek, her şeyin sebepler dairesinde bir açıklaması var. Ve üzerinde derin derin düşünmemiz gereken incelikler: Biz yiyip içiyoruz, vücudumuz canlı kalıyor. Cansız gıdalar vücudumuzda "insaniyet" mertebesi kazanıyor. Ama nasıl? İncecik kılcallardan nasıl bir dağıtım yapılıyor ki göz, kulak, el, ayak, bilumum duygular, düşünceler yerli yerince nasibini alıyor. Vücut yelkeni, can rüzgârıyla doluyor. Hakikat ki, bu harika mekanizmanın arkasında bir kudret eli olmasaydı hiçbir şey işlemezdi.

Cansız gıda, nasıl cana can olsun? Şuursuz damarlar hangi planın dâhisi gibi işleyip dursun? Akılsız yiyecekler çeşit çeşit duygulara, düşüncelere nasıl ışık olsun, fer olsun?

Şüphesiz her şey bir ince planla işliyor.

Ne var ki, aklı başında bir ruh ve gönül duruşu olmadan insan bu akıl almaz işleyişi manevi bir yaralığa dönüştüremiyor.

Dünyada herkes kendi gerçeğini örer, durur. Kiminin geceye doğru gittikçe koyulaşan yolculuğu ruhları gerer; kiminin güneşe doğru kanatlanışı gözleri kamaştırır.

Benliğini Allah yolunda harcayan, değersiz bir varlığı

vererek paha biçilmez olanı elde eder. “Ballar balı”nın içine karışan, sirke de olsa balın tabiatına bürünür, onun hakim varlığına ram olur.

Teslim olmak da bunun gibidir. Sen kendi varlığından geçer Kuvveti Ezeli ve Ebedi olana dayanırsan, O'nun sınırsız kuvveti seni kuşatır, kimsenin güç yetiremeyeceği bir koruma elde edersin.

Âlemin temeli, direği birlik.

Karıncalar birbirine dayandı, dünyada insanlara bile örnek bir gayret toplumu oldular.

Askerler fert fert bir araya geldiler, bir komutanın komutasında, dünyaya hükmettiler.

Dünyadaki bütün büyük hareketlerin, güzelliklerin temeli birlik, dayanışma, itaat.

Güneşin etrafında kümelenen, güneşten zerrelere kuşanır; güveni, itaati sayesinde güneşten bir parça olur.

Okyanusa meyleden yürek, kendinden geçip yollara düşmüşçe onun bir damlalık bedeni okyanusla birleşir, “bütün”ün bir parçası olur.

Bir demiri kor ateşe atarsan kor kesilir. Ateşin içinde demir vardır; ama ateşin ışığından, hararetinden giyinmiştir. Ateş olup gitmiştir. Görünüşte demir yoktur; ama gerçekte öyle midir?

Cümleleri oluşturan harfler aynıdır; ama kimi cümleler, yüreklerle hüznün tohumları serper, kimi ise sevinç, neşe kaynağı olur. Kimi dünya ehlini eğlendirir; gaflet sularına çeker; kimi duyarlı kalpleri gönül-ruh iklimine kanatlandırır.

Aynı harflerden sevgi de fışkırır nefret de.

Küfür de gıdalanır, rahmet de.

Selamet de temellenir, felaket de...

Türkü ve şarkılardan kopup gelen nağmeler çeşit çeşit-

tir; ama hepsinin kaynağı sadece sekiz notadır. Bu sekiz nota, hüznün de anasıdır, sevincin de. Bayağı makamlara da beşik-tir, ulvi makamlara da... Demek, bir araya gelmenin gayesidir önemli olan.

Dünyanın en iyi yüzücüsü de olsan, tufan sularında helak olmaktan kurtulamazsın. Aklını başına al da vahiy bilgisiyle perçinlenmiş gemiye sığın!

Gurur, kibir damarın kabarır da sınırlı gücüne güvenirsen sonunda bir sineğe bile alt olursun. Bilemediğin, göremediğin bir mikrop damarlarına hükmeder, sapasağlam vücudunu için için kemirmeye başlar. Ama acziyet ve teslimiyet seni göklerin yüzüne çıkarır. Fani vücudundan bir tuba fıskırır.

Dünyada cismin gittikçe pörsüyüp çirkinleşse bile ıslıl ıslıl bir ruh sarayı yükselmeye başlar, mütevekkil ve gayretli varlığından.

Bu noktadan sonra tek derdin ve davan, güneşten, okyanustan kopmamak! Çünkü bilirsin ki okyanus dışındaki sular-da can tehlikesi büyük; güneşin vurmadığı alanlarda karanlık, yok edicidir. Hem, büyük lütuf: Okyanustan bir damla, güneşten bir zerre olan, dünyaya okyanusça, güneşçe bakar. Varlığı, birliği, mutlak sanatı gerçek hikmet nazarıyla temaşa eder. Sınırlı bakışına, duyusuna, sezisine duvar kesilen hikmetler, O'nun ışığıyla ışıklanınca önüne perde perde açılan bir âlem olur.

Tez davran da hayvanî bedenini kalbinin ve ruhunun emrine ver ve O'nun ışığıyla ışıklandır ki değersiz olan değer kazansın.

Aciz, sefil varlığın canların canı olsun.

Taşa, toprağa kilitlemiş bakışların, verâları perde perde delip geçsin.

Duyuşun, sezışin mavera ufuklarına kenetlensin!

Ne varsa içindedir senin

“Kuru ağaç, bahçvana; ey yiğit! Hiçbir suçum yokken ne diye başımı kesiyorsun, der. Bahçvansa; sus a çirkin huylu, der, kuruluğun suç olarak yetmiyor mu sana.”

Cocukluktan başlayarak kalp, ruh ve beyin topraklarımıza sayısız duygu, düşünce ve latife tohumları ekilir.

Tohumun karakteri ve kalitesi neyse elde edilecekler de o kadardır.

İşi baştan ciddi tutmak gerekir. Bir dünya toprağına tohum ekerken ne kadar hassas davranırız; toprağın sürülmesi, ıslah edilmesi, tohum seçimi, gübreleme, sulama, sonraki aşamalarda itinalı bakım...

Kişilik toprağımız dünya toprağından daha hassas bir bakıma muhtaçtır. Dünya toprağına kök salmış bir diken, zakkumu, ayrık otunu kökünden söküp ondan kurtulmak kolaydır; ama kişilik toprağında uç vermiş duygular, düşünceler kolay kolay sökülüp atılamaz.

Sana, kuru ağaçtan beter kötü duyguların için ayıplama gelirse, yerinde bil ve ayıplayanlara teşekkür et. Bu duygularını budamanın en önemli gerekçesi bunların “kötü” olmasıdır. Ayıplama sana değil, sendeki kötü duygulardır.

Ama nedense her ikazda gururun, “Bu, bana nasıl yapılabilir?” bahanesiyle ayaklanmıştı. Haksız olduğunu ne kadar erken öğrensen o kadar iyi olur. Şikâyet edip başkalarını suçlayacağına kökü kuruyası kötü duygularını bir an önce yok et ve yerine gönüllere huzur verecek güzel huylar edin.

Altın madenini nerede görseler hemen alır işler ve en seçkin süs eşyası yaparlar. Sonra da kulağa, boyuna, kola, parmağa takarlar ki bu eşsiz güzelliği herkes görsün.

Paslı demiri kim ne yapsın! Paslı demir, kendisini fırlatıp atan adama: “Beni neden atıyorsun?” diye şikâyet edebilir mi? Derse ona o vakit şunu derler: “Sus ey suratsız, değersizliğin, paslı oluşun atılman için yetmiyor mu? Altın gibi değerli ol, par par parla, seni başlara taç yapalım.”

Tez davran da duygularını, düşüncelerini el üstünde tutulan madenler gibi kıymetlendir, parlat ki onları fırlatıp atacak bir bahane kalmasın!

Hırs manevi körlük getirir

*“Abmaklarca altın candan da iyidir; pa-
dişabların katındaysa cana, gönle altın
saçılır. Abmaklar, hırsla altına ateş gibi
koşar; akıllarıysa, hele yavaş gidin der
onlara. Hırs boş yere seraba koşar; akılsa,
iyi bak der, su değil o. Ama hırs üstün
olur, altın can kesilirse o vakit aklın na-
rası işitilmez. Helva, şeker hırsı, çocukla-
rın kulaklarını öğütlere sağır eder.”*

Serçe, çalışıp çabalamadaki bereketi kanaati unuttu; hırs gösterdi, tuzaktaki buğdaya koştı, şimdi yaramaz bir ço-
cuğun elinde mahpus.

Balık, hırsına yenik düştü, oltadaki yeme saldırdı, şimdi
sahildeki kovanın içinde ölümü beklemede.

Nice insan hırs rüzgârı yüzünden şehvet, mal, para, eğlen-
ce bataklığında kaybolup gitti. Nice kahraman, hırs canavarı-
nın pençelerinde perişan oldu.

Dünyaya dönük hırslar, insanın sağduyulu bakışını bu-
landırır; sen mal, mülk, şöhret için hırslanırsın, bunları elde et-
mek için maddi-manevi varlığıyla yola koyulursun, beri yanda
insaf, sevgi, merhamet duygularını yele verirsin.

Dünyaya ait birtakım şeyler avlayayım, derken manevi
yanıyla av olursun.

Kuş bile yem yerken, su içerken etrafına bakar, yeme-suya
ihtiyatla yaklaşır, uyanık davranır; ama sen, dünyayı etekleri-
ne biriktirirken ölçülü olmayı bırakırsın, aşırı hırsın sana ma-

neviyat ikliminden gıdalanmayı unutturur.

Kaldı ki, dünyaya karşı aşırı hırslanman, aklını, fikrini alır başından, dengesiz hareket etmeye başlarsın, etrafındakileri kırıp geçirirsin.

Hani mal hırsı Salebe'yi sarmıştı da onu, Efendimiz'e gelip dua talep etmeye zorlamıştı. *"Ya Salebe, şükürünü eda ettiğin az mal, şükürünü yerine getiremeyeceğin çok maldan iyidir."* ikazı Salebe'nin hırsını yatıştırmaya yetmemişti.

Hırs hırsa eklenmiş, ısrar ısrarı zorlamıştı. *"Ya Salebe, beni misal almak istemez misin? Allah'ın Resulü gibi olmak istemez misin? Nefsimi kudret elinde tutan Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, dağların benim için altın ve gümüş olmasını dilesem, olurlardı."*

Bu ikaz da gönlü kaymışa, bakışı bulanmışa kâr etmedi.

Herkes, ettiğinin karşılığını bulur.

Bulur da bu, insana ya ibret ya ders olur.

İsrarın rengi, hırs zehriyle siyaha çalmıştı artık.

"Allah'ım Salebe'ye mal nasip eyle." Duası döküldü mübarek dudaklardan istemeye istemeye.

Salebe bir miktar koyun edindi. Koyunlar çoğaldı, sayıları arttıkça arttı. Medine dar geldi, bir vadiye taşıdı Salebe koyunlarını. Koyun hesabıyla kafası, kalbi, ruhu dolmaya başladı. Dolmaya başladı da kafası, kalbi, ruhu, diğer hasletler kafasından, kalbinden, ruhundan boşalmaya başladı. Derken, beş vakti cemaatle kılan Salebe, iki vakte düşürdü cemaat sofrasını. Manevi sofradan nasibi azaldıkça azaldı. Koyun sayısı arttıkça arttı, Salebe'nin manevi rızık azaldıkça azaldı. Hadi bakalım çık işin içinden! Maldan kopmak çok zor da manevi nasipten uzak kalmak çok mu kolay? Bunu anlayacak yürek lazım!

Salebe sadece cuma namazlarına gelir oldu. Nasibi haftada bire düştü mü? İşte size büyük nasipsizlik! Derken, cumalar da koptu gitti Salebe'den. Salebe kopmadı cemaatten, cemaat koptu Salebe'den.

Efendimiz, bir ara sordular: “Salebe ne yapıyor?” Anlatıldı, dağ, taş, ova, vadi Salebe’nin mallarına yetmez oldu. Buyurdular: *“Yazık Salebe’ye, yazık Salebe’ye, yazık Salebe’ye!”*

Ah ki ah, vah ki vah! Kutlu ağızdan böyle bir yazıklanma çıkmışsa, yazık ki ne yazık!

İşte bu dönemde: *“Onların mallarından belirli bir sadaka al, böylece onları temizlemiş ve nefislerini arındırılmış olursun. Onlar için dua et, senin duan onları buzura kavuşturur.”* (Tevbe, 103) ayeti indi. Yani zekât farz kılındı.

Salebe’ye bir imtihan daha. Bakalım vücudundan bir parça koparmak kadar ağır gelen bir şeyi malından gerekli miktarı koparıp verebilecek mi?

Efendimiz (s.a.s.), görevlileri varlık sahibi Müslümanlara gönderdi. Herkes İlahi emrin gereğini bildi. Herkes malının manevi temizliği için olabildiğince cömert davrandı.

Sıra Salebe’ye geldi. Efendimizin yazdırmış olduğu mektup okundu Salebe’ye. Zekât ayeti de mektuba eklenmişti.

Hakikat şu ki, İlahi emir karşısında mü’minin tavrı kesindir: Tevekkül ve itaat.

Allah Resulü’nün duasıyla zengin olan Salebe, şimdi malın ebediyen kendisinde kalacağını zannediyor. Malın kazandırdığı yalancı gücü ve güven duygusunu ebedi zannediyor. Ve ne büyük bir nankörlükte bulunuyor: “Sizin bu istediğiniz ancak bir haraç veya haracın bir benzeridir. Siz gidin de ben iyice bir düşüneyim.”

Dünya için ahiretini gözden çıkarana eyvahlar olsun! Mal sevgisini gerçek varlık sevgisinin üstünde görene yazıklar olsun!

Salebe zekât vermemek için bahaneler buladursun, onun içinde bulunduğu içler acısı durumu tasvir eden ayetler nazil oldu: *“Onlardan (münafıklardan) kimi de eğer Allah (c.c.) lütuf ve kereminden ibsan ederse mutlaka zekâtını vereceğiz ve gerçekten salih kimselerden olacağız diye Allah’a (c.c.) and içtiller. (Fakat) Allah (c.c.) onlara lütfundan (zenginlik) ve-*

rince onda cimrilik edip (Allah'ın emrinden) yüz çevirerek sözlerinden döndüler." (Tevbe, 75,76)

Tahsildarlar Salebe hakkında bir şey söylemeden, Kâinatın Efendisi: "*Yazık Salebe'ye, çok yazık.*" buyurdular.

Durumun vahameti Hz. Ömer'i harekete geçirdi. Hz. Ömer (r.a.) derhal bineğine bindi, doğruca Salebe'ye gitti. "Yazıklar olsun sana. Senin hakkında ağır bir ayet indi." dedi.

Salebe hemen zekâtıyla birlikte Efendimiz'e geldi. Ama heyhat, atılan ok geri döner mi? Salebe taş, toprak olmak istemesin de ne yapсын!

Efendimiz (s.a.s.) buyurdu ki: "*Cenabı Hak senden zekâtı kabul etmememi emretti.*"

Salebe başına toprak saçmaya başladı.

Efendimiz'in irtilhalinden sonra zekâtını Hz. Ebu Bekir'e (r.a.) getirdi.

Allah Resulü'nün kabul etmediğini Hz. Ebubekir kabul eder mi?

Hz. Ömer (r.a.) halifelğinde tekrar geldi Salebe ancak zekâtı yine kabul edilmedi.

Hz. Osman'ın (r.a.) halifelği zamanında sırtındaki ağır yükü dünyadan göçüp gitti Salebe.

Salebe dünyada kazandı da ne işe yaradı? Biriktirdikleri nereye kadar ona eşlik etti? Ya sonrası? Şimdi hangi yönüyle anıyoruz Salebe'yi?

Ahmak olanın hırsı mala, mülke doğru koşar, bu yolda azgınlaşmış hırsa hiçbir öğüt fayda vermez oysa her duygu yolunda kullanıldığı takdirde nice güzelliklere kaynaklık eder. Başarı yolunda, başkalarına iyilikte, ibadette, ilimde gösterilen hırs insanı yüceltir. Aksi ise ortadadır.

Ey nefsim, uyan kendine gel! Seni ukba yurduna karşı körleştiiren hırsa yenik düşme.

Çirkin, muzır şeyleri gözünde sevimlileştiren, sonunda dünyanı da ahiretini de zindan edecek hırs canavarına yakını kaptırma!

Acele edecek kadar vaktimiz yok!

“Yavaşlığıyla; 'a ham tez canlı' der, o dama basamak basamak, merdivenle çıkılır. Tencereyi yavaş yavaş ustaca kaynatmak gerek, der; delice kaynayan yemekte iş yok. Allah'ın, gökleri bir kere, ol demekle yaratmaya gücü mü yetmezdi? Peki, niye yaratışı altı gün sürdü; hem de a faydalanmak isteyen, her gün, bin yıl kadar. Çocuğun yaratılışı neden dokuz ay? Çünkü yavaş yavaş iş görmek, o padişahın âdeti.”

Usta, o günün payına düşen son taşı da sabırla yontup çıraklarının yardımıyla duvardaki yerine yerleştirdikten sonra iki çırağının etrafta yükselmekte olan yapılara melûl melûl baktıklarını görünce kendini tutamayarak sordu: “Hayrola, neden öyle gıptayla bakıyorsunuz?” “Ustacığım, biz şu uzaktaki dağları aşarak bin bir zorlukla koca koca taşları kırıp getiriyoruz, yine nice zorluklarla onları yontup şekillendiriyoruz. Şu mütevazı yapımız günde bir sıra ancak yükselebiliyor. Ama şunlara, şunlara bakınız, bir kalıptan seri şekilde üretilen taşlar, hazır malzemeler kullanarak bizden belki yüz kat fazla bir hızla binalarını yaptılar, güzelce donattılar, rengârenk boyalarla boyadılar, süslediler. Bizim binamızın şu silik görünümüne bakın, bir de şu yapıların gösterişli duruşuna!”

Usta, deneyimin ve bilgeliğin derin anlamını, bakışlarının parıltısında hafifçe hissettirerek bir nefes aldı ve söze başladı:

“İçinizde benim, hiçbir geçerliliği olmayan eski yöntemlerle oyalanıp durduğumu düşünenler var, bunu çok iyi biliyorum. Ama sabrederseniz size şu etrafta gördüğünüz şatafatlı yapıların tümüne, zamanın öğütücü çarkları karşısında üstün gelecek bir eser vaat ediyorum. Şu etrafta mantar gibi biten yapıların görkemli duruşuna aldanmayın, insan göz düzeyini aşmayan şatafata yöneldikçe ruhundaki öte atılımları körelir. Her bakış kendi iç mimarisini gözeterek dışarıyla ilgilenmeli. İcinizden bazıları bakışlarını içe kenetli bir duyarlılığın hazzıyla derinleştirerek işine dört elle sarılmasa da bu bina bir gün bitecek ve yüzyıllara meydan okuyan bir kararlılık ve soylulukla gülümseyecek. Siz, birlikte yükselteceğimiz şu eserin incelikleri üzerinde yoğunlaşıp kendi yapı bilginizi derinleştireceğinize etraftaki aceleci, gösterişli kof yapılara aldanıyorsunuz. Bizim acele edecek kadar vaktimiz yoktur.”

Çıraklardan çoğu ustanın bu sözlerini tam olarak anlayamamışlardı.

Aradan günler, aylar geçti, ustanın ekibinden birkaç kişi görünüşe yenik düşerek etraftaki yapı çalışmalarına katıldılar. Usta ümidini hiç yitirmeden hep aynı sabır ve sebat üzere işine devam etti. Moda yöntemlere hiç yüz vermedi. Yürek sıcaklığını yitirmedi. Hep aynı aşk ve şevkle çalışmasını sürdürdü. Yanında çalışanlara yılgınlık göstermeyen bir tempoda yordam gösterdi. Yapmakta oldukları binanın kubbesi çatılıp nakışlarının son noktası konuluncaya kadar hep aynı heyecan ve tutkunun kıvılcımları parıldayıp durdu.

Bina tamamlanınca ustanın yanında çalışanlar tamamıyla işlerinden zevk alır duruma gelmiş ve her biri kendi çapında yeni yapılar inşa edebilecek kadar tecrübe edinmişti.

Nihayet giriş kısmında usta ve ekibinin adlarının yazıldığı bir kitabesi bulunan bina tamamlandı. Etraftaki şatafatlı yapı-

ların aksine; gösterişsiz, iddiasız bir duruşu vardı bu yapının; ama tanımlanması güç bir hazzın kıvılcımlarını sunuyordu bakmasını bilenlere.

Aradan yıllar geçti...

Her varlığı kendi kuşatıcı ağıyla sarmalayan zaman, kimi yapıyı günden güne kararttı, pörsüttü, gözden düşürdü; kimi ise ışıldattı, cansız duvarların arkasındaki gerçek sanat ruhunu, görebilen bakışlara duyurdu.

Usta ve ekibinin eseri bütün ayak üstücü, hazırcı, şabloncu, şatafatçı kafalardan çıkmış yapıların arasından bir parıltılı sütun gibi sıyrılıp kendi varlığını öyle bir haykırdı ki insanlar uzak memleketlerden bile bu yapının her ayrıntısındaki sanat ruhunu görmek için akın ettiler.

Etraftaki birbirine benzeyen ve aslında dünyanın her yerinde hiçbir ibda buharı tütmeden dikilebilen yapıların aksine, kendi varlığını özgün bir sanat ve düşünce birikimine borçlu bu eşsiz yapı; sabrın, ruh yordamının ve aşkın somutlaşmış anıtı olarak hep varlığını sürdürdü.

Yusuf tan yana pencere açmak

“Yusuf’un yüzündeki ışık, sokaktan geçerken, her evin penceresinden içeriye vururdu. Evin içindekiler: “Yusuf bu yana gidiyor, şimdi geçti.” derlerdi. Köşede, bucakta oturanlar da duvarda yalımlar, parıltılar gördüler mi Yusuf’un geçtiğini anlarlardı. O yana penceresi bulunan ev, Yusuf’un geçişinden ışıklanır, yücelik elde ederdi. Kendine gel de Yusuf tan yana pencere aç; oraya otur da seyre dal. Âşık olmak, o yana pencere açmaktır; çünkü gö-nül, dostun yüzüyle aydınlanır.”

Şükür ki “Yusuf”ların sesinin yankılandığı, gölgesinin düştüğü bir beldede açtık dünyaya gözlerimizi. Nefsimizin başıboş heveslerini zapt edebilecek bir inanç ikliminde soluklanıyoruz şükür ki.

Peki, ışığa yakın olmak, “Yusuf yüzlüler”le aynı beldede yaşıyor olmak bir imtiyaz mıdır? Bunun imtiyazdan başka, bir sorumluluk da getirdiği muhakkak.

Yusuf’un yurdundan olan, Yusuf ça bir yürek kuşanmalı. Yusuf’un ışığıyla ışıklanmalı. Ama maddî olsun, manevî olsun; nasip bulutları ancak iştihak sahibi gönüllere doğru akar.

Evini, yurdunu Yusuf’a göre seçip düzenleyenler ancak Yusuf’un ışığını yansıtır ayna olabilirler.

Demek, dostun ışığını aksettirecek dost yürekler gerek.

Bir duvar gibi kaskatı olma,
Cilalanmış, parlak bir ayna ol da,
Gör, nasıl ışıyıp yalımlandığını...

Demek, dostun evi olmaya liyakat gerek.

Güneş toprağa da vurur suya da.
Ama ikisinin güneşle alışverişi bir değil.
Su gibi aziz, su gibi iştiyaklı ol da,
Gör, nasıl ışığı yansıtıp par par parladığını...

Yusuf'un yüzündeki ışık Rabbin katındaki ışık.
Öyleyse Yusuf caddenizden, sokağınızdan geçtiği zaman
O'nun elçisi geçiyor, deyin.
O'ndan ışıklanan, O'na dayanan,
O'nun adıyla hareket eden yiğit geçiyor, deyin.

Bırakın eğreti ışıkları, sahte parıltıları.
O'ndan ışıklanana koşun,
Kapınızı, pencerenizi ardına kadar açın.
Ruhunuzu, kalbinizi O'nun ışığına kayıtsız, şartsız teslim
edin.

Yusuf, sizin sokağınızdan geçiyorsa,
Bunu bir lütuf, bir ihsan bilin.
Ve kalbinizle ruhunuzla seferber olun.

Yusuf geçiyor, deyin.
İşte, Ezelî ve Ebedî olanın dostu,
İşte dünya güzelliğinin uç noktası,
İşte ukba güzelliğinden kokular, renkler taşıyan örnek
insan,

İşte bize sonsuzluk yurdundan haberler getiren elçi,
İşte ruhumuzun, kalbimizin azıkçısı...

Yusuf'tan yana pencere açmak,
Kalbin ve ruhun iklimine sığınmaktır.

Herkesin bir övünç kaynağı varsa,
Bizim de övüncümüz bu olmalı:
Yusuf'tan yana pencere açmak!

Kalp bundan lezzet almalı,
Ruh bundan gıdalanmalı.
Akıl bundan yordam edinmeli.
Yusuf'un irfanı yüceler katında sümbüllenmiş.
Yusuf'un bakışı, duyusu sezişi ötelere ötesinden gıdalanmış.
Yusuf bambaşka bir âlemin âlemimize ödülü.

Yusuf'un yüzündeki ışık taş, duvara hükmedebilen ışık.
Sen kalbini açabilirsen taşın, duvarın, uzak diyarların ne
hükmü vardır!

“Sokak”, “ev” “pencere” “duvar” denmişse sen bunları
kalbe ait gerçekler bil.

Yusuf'un ışığı, ancak “gönül” olabilmişlerin penceresine
duvarına vuran ışıktır.

Öyleyse Yusuf'tan yana pencere açmak,
Kalbin sularına dâhil olmak,
Kalp ve ruh göklerinde soluklanmaktır.

Demek “o yana penceresi bulunan ev” içinde “gönül” ola-
bilmişlerin bulunduğu evdir.

Yoksa Yusuf'tan yana penceresi kapalı olanlar onu
Kuyuya atacak kadar katı yürekli davranmadılar mı?
Hassas bir baba yüreğini gama, kedere boğmadılar mı?
Yusuf'u maddî kazanç karşılığında pazarlarda satmadılar mı?
Bir hayvanî şehvet uğruna karalayıp zindana atmadılar mı?

Yusuf'tan yana pencere açmak,
Görünenin ötesine bakabilmek,
“Bir Ulu Nazar”ın aşk iklimine sığınmaktır.
Bu iklime sığınmak, o yana pencere açmaktır.

Ve âşık olmak...
Gönlü dostun yüzüyle aydınlatmak...

Demek, âşık olmayanlar o yana pencere açamazlar.
Gönlü dostun yüzüyle aydınlatamazlar.

“Birine cennetse birine zindan”

*“Doğum ağrısı anneye göre ağrıdır;
ama anne karnındaki çocuğa göre
zindanın yıkılışıdır.”*

Ş u dünya, cismin için meşakkat yurdudur; ama ruhun kanatlanıp yücelere ağsın diye dünya hayatı sana gereklidir. Hiç kimse yaşamadan bir semere elde edemez.

Maddi olsun, manevi olsun bütün doğumlar, boy verip serpilmeler, hayat pratiğiyle mümkündür.

İnsan yaşadıkça gelişir, büyür, derinleşir, yücelir.

Hayatın meşakkati senin vücudunu hırpalar, sana acılar çektirir; ama sonunda elde ettiklerin sonsuza dek senin yanındadır.

Bir ömür boyu ibadet zahmetiyle eğilip bükülen vücudun, kalbine ve ruhuna huzur bağışlar, başka âlemlere kanatlandırır seni.

Nefsin için ibadet eziyettir, sana yük gibi gelir; ama ruhun için daha dünyadayken cennet ikliminde yaşamaktır.

Ebedi huzur ve güzellikler için birkaç yıllık sıkıntı, eziyet nedir ki!

Anne isteyerek doğum ağrısına katlanmasaydı cennet çiçeği gibi şirin çocuklara sahip olur muydu?

Her şey sabırla yoluna girer.

Her güzellik, her hayır geçici meşakkate katlanmakla elde edilir.

Babanın, evladının yaramazlıklarına tahammül etmesi, sonunda onun kurtulmasına, adam olmasına vesile olur.

Öğretmenin haylaz, gayretsiz öğrencisine katlanması ilim ehli, faydalı bir neslin yetişmesini sağlar.

Âlemde her güzelliğin arka planında meşakkatler, zahmetler vardır.

Tohum, çamurdaki kapkaranlık dünyaya katlanmazsa yeryüzü çeşit çeşit bitkilerle, güzelliklerle donanır mıydı?

Hani insanlık için baki hayatlar temellensin diye peygamberlerin hayatı bin bir meşakkat içinde geçmiştir. Peygamberler, bizim manevi doğumumuzun sancısını çekerler. Ukba yurdunda bir yercik edinelim diye çırpınır, dururlar. Bütün yakarışları, biz fani dünyanın ötesine bir pencere açabilelim diyedir.

Dünyayı bunca imar edilmiş görürsün de zevk içinde, tasasız hayat sürersin; düşünmezsin ki bu imar, bu düzen hangi zahmetlerle, sıkıntılarla elde edilmiştir.

Manevi imarların da işte buna benzer meşakkat süreçleri vardır.

Tenin acı çekmiş, malın eksilmiş ve bundan dolayı canın yanmış, birine yardım edince nefsin çileden çıkmış... Ne gam!

Ruhun, esenlik diyarında daha uzun mesafeler kat etmiş, daha ne istersin!

Denizin yanında damlacığın sözü mü olur!

Âlemin özüsün sen

“Beden midesi seni samanlığa, gönül midesi ise reyhanlığa çekmekte. Samanla arpa yiyen, kurban olur. Allah ışığını yiyense Kur'an kesilir. Senin yarın misktir, yarın aşağılık pislik; kendine gel de pisliği arturma, Çin miskini artır.”

İnsan, uçsuz bir deniz ortasında yelkenli gemiye benzer.
Bakalım yel nereden esecek,
Gemiye ne yana çekecek!
Nelerle karşılaştıracak,
Hangi sahillere taşıyacak,
Hangi güneşlerde kavuracak,
Hangi yağmurlarda ıslatacak?...

Sen bir yelkenliysen ey nefsim!

Rüzgârını nereden alacaksın?

Ilık meltemler mi seni kıvamlı ve huzur dolu bir sefere çıkaracak?

Hırçın, isyankâr poyrazlar mı alıp seni karanlıktan karanlığa, uçurumdan uçuruma savuracak?

Kendi rüzgârını kendin mi seçeceksin yoksa hoyrat poyrazların önünde başı boş bir hayta mı olacaksın?

Kâinatın yaratılışında maksat sensin.

Senin, bir hayatı yaşayıp içindeki cevheri parlatman, âlemi ışılatman içindir.

İçindeki yücelik tohumuyla hayatın bağrında bir sonsuzluk çınarı bitirmek şevkindeysen her şey senin emrindedir.

Hava, su, gökyüzü, toprak, taş, bitkiler, hayvanlar...

Her şey sana kul, köledir.

Bir mümin soluğuyla kucaklamışsan dünyayı, her şey senin yâr ve yardımcındır.

Öyleyse neden kendini ucuza satarsın?

Göklere üstün ruh madeninle neden şanına göre davranmazsın?

Hep 'özü' aramak borcundayken neden hep kabuk peşindedin?

Yıllarını kabuk hükmündeki bedenini semirtmek, güzelleştirmek için tüketirsin de varlığını ebedileştirecek 'öz'e neden sırtını dönersin?

Hayvan da gelişir, semirir; ama onun azığı samandır, ottur.

Yiyip içmek, gezip eğlenmek, senin ancak hayvan yanına azıktır, çerezdir.

İnsan yanın ömür sofrasından nasibini alamayacak mı?

Senin varlığını; tohumunda, kökünde gizlidir.

Tohumun neyse, kökün nasılsa dalların, yaprakların, meyvelerin öyledir.

Ölümcül zehirler de yeşerebilir dallarından, can bağışlayan meyveler de.

"Testide ne varsa dışarıya o sızar."

Mayan nasılsa sözlerinden, fiillerinden öyle semereler fıskırır.

Dünya da senin içindedir ukba da.

İmar güzelliği de seninle olur, tahrip çirkinliği de...

Bak nasıl bir tohum ki kendisinden kökü yerde, dalları budakları göklere uzanmış bir ağaç yeşerdi de bir çağı "asr-ı saadet" eyledi.

Bir de çağımızda kedi mayasını berbat edenlerin yapıp ettiklerini fikret...

Dünya onlar yüzünden nasıl bir felaket diyarına döndü!

Tez davran ki dünya ayaklarına dolanıp seni dipsiz bir karanlığa çekmesin.

“Hoşça bak zatına ki zübde-i âlemsin sen” Kendini âlemin özü görüyorsan bedenin midesinden çok kalbin ve ruhun midesini düşün.

Değerinin farkında ol.

Senin gerçek azığın “Allah ışığı”dır.

Gerçek değer bu ışıkla belirir; bu ışıkla pekişir.

Her şey seninle başlar, her şey seninle olur

“Bulanık su denize gitmeyi ister; ama balçık suyun ayağını tutmuştur, çeker de çeker.”

Nefis balçık gibidir, hep karanlığına çeker seni. Gayret atına binmek istersin; tutar, boş heveslerle oylar seni...

Gecelerini ibadet kandilleriyle süslemek istersin, uykunun hayvanî tadıyla bağlar yolunu.

Şu sınanma yurdunda gayret, hamiyet ufkunda yol almak istersin, heva ve hevesin en cazibeli tuzaklarıyla tutar seni.

Senin gönlünde dünyaya ilişkin bağlar vardır; sayısız gizli bağla dünyaya bağlanmışsın ki ötelere bakamıyorsun. İçindeki ibadet kuşu seni alıp yücelere kanatlandırmak ister; ama gaflet zincirleri seni yatağa çeker.

İçindeki azim, istek meltemi kavrulmuş yüreklere serinlik ol, der, tembellik, umursamazlık hastalığı bünyeni esir alır. Birkaç yüreciğe merhem olmak istersin, olamazsın.

Semirte semirte hantallaştırdığın bedeninin ruhuna kopmaz bir bağ olmuştur; hazlara, yiyeceğe, gösterişe, mala-mülke çeker seni.

Gözün ruh yüceliğinde olsa bile kendinde o gücü bulamıyorsun; beden putu bir vakum gibi yutuyor sermayeni.

“Bu dünya tuzaktır, yemi de istek...” İstek tuzakları balçık gibi tutuyor seni, kalp ve ruh iklimine varamıyorsun. Ama ecele dek olan beden beraberliği sona erince ne edeceksin? Düşün ki bedeninin gıdası arpa, samandır; ruhunun gıdası manevi

azıklar... Öyleyse eğreti ışığa bağlanıp kalacağına, hiç sönmeyen ışığa kenetlen de seni yüceler yücesine ağdırsın.

Senin mayan “eşref” iksiriyle yoğrulmuşsa, dünyadaki hiçbir geçici haz, heves, güzellik seni mutlu etmeyecektir.

“Bir renk yüzünden meydana gelen aşklar aşk değildir” Fani aşklar çamurdan da beterdir. Seni dünyanın mezbeleliklerine düşürür, sonunda rezil rüsva olursun. Başını kaldır, gerçek aşk semalarında kendine bir yol bul. İçinde gerçek aşka bir meyil, istidat yoksa yerde sürünen bir mahluk olursun.

Fanilik sularının dalgaları yutup helak edeceğine, iraden seni can denizinin huzurlu sularına çeksin! Hani, bir ömür dünya meşgaleleriyle oyalanır durursun sanat öğrenir, hüner edinirsin, meslek sahibi olursun; ama “öte hünerleri” uzaktan uzağa gülümser sana; ‘bir yol uzanıp edineyim, dünyamı da âhiretimi de imar edeyim, dersin; dünya tutar seni, kalakalırsın.

Aklını kullanmazsan basiretsizlik tutar yolunu.

Gönlünün sesini duymazsan nefis çelme atar durur.

Her şeyi dünyada ararsan, dünya ayağına bağ olur. Gözünü yücelere dik, öteleye senin dünya yükünü hafifletsin. Çok yiyip içtin mi dünya ehli kesilir, toza toprağa bağlanmış olursun.

Biriktirdiğini yiyemeden göçüp gidenlerden olacağına seninle birlikte gelebilecek azığın bol olsun.

Kısacası, deniz de senin içindedir, balçık da; gül bahçesi de biter nefesinden, dikenlik de...

Bir anda balçık deryasından kopabilirsen baştan ayağa güzel kokuyla donanır, gönül ehlinin bahçesine gül olursun.

“Su ateşten korkmaz”

“Ateşin gücü, içinde ırmak suyu bulunan tahta testinin dışına yeter ancak.”

Ateş, neyi yakması emredilmişse onu yakabilir ancak. Fıtratının dışına çıkamaz hiçbir zaman. Ateş, ateşliğini bilir... Ama dünya yüzünde kimi zulüm ehli var ki, ateşle kıyaslanamaz; o denli şerlidirler, o denli sınır tanımazlar.

Şükür ki sınır tanımaz görünmeleri zulümlerinde sınırsızlaşabildikleri anlamına gelmiyor.

Onlara da ibret verici sınırlar konmuştur. Vücutları lime lime doğrayabilirler; ama İlahî esintiden haberli ruha dokunamazlar.

Kalbe sonsuz bir huzur bağışlamış, imana ilişemezler.

Şeytanın bile samimi bir iman karşısında duracak gücü, kuracak tuzağı yoktur.

Hani nasıl olmuşsa, bir köy halkı dağda bulunan bir ağacı kutsal bellemişti. Çocuk, genç, yaşlı... Herkes dar vakitlerinde bu ağaca koşar, ondan yardım isterdi. Sonsuz kudret sahibine açılması gereken eller kendisine faydası olmayan bir ağaçtan ne alabilirdi!

Yakın köyde, odunculukla rızkını temin eden bir oduncu vardı. İbadetini aksatmayan, kanaatkâr biriydi. Kimseyi rahatsız etmez, düşküne yardım ederdi.

Bir gün, karar verdi: “Bu ağacı keseyim, keseyim de insanları bu batıl inanıştan kurtarayım.” dedi mütevekkil odun-

cu. Ağacı kesmekle, onun kendisini bile koruyamadığını ispatlayayım. Böylece insanlar kime el açmak gerektiğini belki anlarlar, dedi ve aldığı gibi baltasını, koyuldu yola.

Damarlarına, inancı uğruna hareket etmenin kuvveti birikiyordu.

Ağaca yaklaştığı sırada karşısına oldukça çirkin bir çıktı. Oduncuya nereye gittiğini sordu.

Oduncu: “Falan köy halkının kutsal sayıp şirke düştükleri ağacı kesmeye gidiyorum.” diye cevap verdi.

Çirkin adam: “Ben şeytanım, o ağacı kesmene müsaade etmiyorum ve geldiğin gibi geri dönmeni istiyorum.” dedi.

Oduncu şeytanın bu tahakkümüne çok kızmıştı. Bir hamlede onu yere sererek göğsüne oturdu ve onu öldürmek için baltasını havaya kaldırdı.

Şeytan, şeytanlığına başladı: “Sen beni öldüremezsin; çünkü Allah (c.c.) bana kıyamete kadar mühlet verdi. En iyisi gel anlaşalım. Ben her gün sana bir altın vereyim, böylece hem odun taşımak zahmetinden kurtul, hem de ağacı kesmekten vazgeç.”

Oduncu; şeytanın bu teklifine karşı biraz nazlandı; ama sonunda onu kabul etti.

Hakikaten, o günün ertesi sabahı uyandığında yastığının altında bir altın buldu.

Buldu bulmasına da, kendisine vaatte bulunan, şeytandı ve ikinci gün, yastığın altını bomboş buldu, altın falan yoktu.

Şeytan yine şeytanlığını yapmıştı ve sözünden dönmüştü.

Oduncu yastığının altında altını göremeyince, hışımla baltasını kapıp yola düştü.

Şeytan, boş durur mu?

Yine oduncunun karşısında bitiverdi.

Oduncu şeytanı görünce: “Seni sahtekâr kandırdın beni!” diye bağırdı ve hücumla başladı.

Ama bu sefer aynı Şey olamadı. Şeytan adamı yakaladığı gibi yere seriverdi.

Oduncu, neler oluyor, der gibi Şeytanın ŐaŐı gözüne bakarken Şeytan ezeli ve ebedi hakikati onun kulağına fısıldayıverdi:

-Çok ŐaŐırdın değil mi? nceki gün beni yere seren sendin bu gün nasıl oldu da ben seni yere serdim anlamadın değil mi? Dur anlatayım; önceki gün mcadelen, Allah içindi. Gerçekten Allah için yola çıkan mutlaka galip çıkar. Bugün ise nefsin için benimle savaŐıyorsun. Nefis benim dostumdur, bilmez misin? Şimdi artık istesen de ağacı kesemezsin. Gcmn yettiği bir mücadele yoluna saptın.

Oduncu kaybetmiŐti.

İmanlı kalbe g yetiremeyen Şeytan, bir menfaat tuzağıyla gücü eline geçirmiŐti.

“Ateşin gücü, içinde ırmak suyu olan tahta testinin dışına yeter ancak çünkü su ateşten korkmaz. Ama ateş sudan köŐe bucak kaar.” Senin testi hükmündeki vücudun bırak meŐakatler çeksin, zulümler görsün, hırpalansın. Değil mi ki bu geçici dünya hayatı boyunca böyledir.

Ya tesi!

tesinde cisminin derununda bulunan ruhun güllük gülistanlık bir âlem temellendirmedeyken kim kazançlı çıkar? Ateş vücutları yakar, kl eder; ama ruh çoktan yücelere ađmıŐtır bile. İmana zarar vermek ateşin ne haddine! Kalp, İbrahim (a.s.) imanı taŐıyorsa ateş, Nemrut’un ateşi de olsa Rabbin emriyle bir gl bahçesine döner.

Tarih boyunca bir yanda zalimler, bir yanda mazlumlar.

Bir yanda peygamberler, Allah dostları; bir yanda Nemrutlar, Firavunlar...

Nice insan meşakkat çekti, zulüm gördü, zindanlarda çürüdü.

Bir yanda gadreden, öbür yanda gadre uğrayan!

Cisim nasıl olsa toprağın altına yürüyecek.

Ama ya ruh!

Nice bedenler toprak olup gitse de ruhları insanlık ovasında çağlarımızı aydınlatıp durmaktadır.

Hikmet, duru kalbin azığıdır

“Hikmeti istediğin kadar söyle, sen ebil değilsen uzaktır o senden. İster yaz, belirt; ister söyle, anlat. O senden yüzünü gizler a inatçı, bağlarını koparır da kaçır senden; fakat yanar yakılırsan okumasan bile yanışını görür de o bilgi, elinde alıxmış kuşa döner. O, her usta olmayan kişinin yanında durmaz. Köylünün evindeki tavus kuşu gibi hani.”

Düşünen, hisseden insan, dünyada olup biten her şeyin bir hikmete dayandığını anlamada zorlanmaz.

Dünyadaki her varlık bir hikmetle ayakta durmaktadır. İyi olsun, kötü olsun; güzel olsun, çirkin olsun; zararlı olsun, faydalı olsun her varlık varlığını İlahî hikmetlere borçludur.

Zıtlık olmazsa varlıkları birbirinden nasıl ayırt edersin?

Güzelin, doğrunun, faydalının hakkını nasıl teslim eder, kıymetini nasıl bilirsin?

Şeytanın, nefsin, kötülüğün, düşmanın varlığını şer bilme. Bunlar sana istikamet ufkunda yol alman için kuvvet verirler.

Kötülerin ne yapabileceklerini anla ki senin faaliyetlerinden daha görkemli iyilikler fışkırsın.

Älemdeki her işleyişin farklı sonuçları, hikmetleri vardır. Şu yağın yağmura bak, dışarıda kalmışları ıslatır; ama ağaçların, bitkilerin canına can katar. Çarşıda, sokaktaki ıslanıyor diye yağmurun yağışına şer mi diyeceğiz?

Eski bir binayı yıkarlar ki onun yerinde yepyeni bir yapı temellensin!

Ağaçların düzensiz çıkmış dallarını budarlar ki ağaç daha bir gelişip büyüsün.

Görünüğü şer olan birçok şeyin sonucu hayır oluyor. Demek görünüşe göre hüküm vermemeli.

İnsandaki kötü duyguları baskı altına alıp insanı hırpalatır ki bu duygular meydanı boş bulup başa bela zararlara yol açmasın.

Genç adam, babasının azarlayıp hırpalamasını kendi şahsına karşı sanır; oysa o hırpalama, azarlama gençteki kötü duygularadır.

Yırtıcı hayvanların yavrusu minikken ne kadar sevimlidirler; ama bu yavruları semirip büyüyünce görün.

Diken körpe bir filizken ne kadar zararsızdır. Toprağa kök salıp gövdesi güçlenince elini kolunu nasıl yaralar senin. Demek, daha küçükken başı ezilmeli kötülük yılanlarının...

"Allah'ın üstünlük bulutundan hikmet yağmuru yağar." Ve böylece iç içe hikmetler öyle bir kuşatır ki herkesi, her yeri, her şeyi! Ama bunları göreceğ göz, anlayacak basiret, irfan lazım, sezgi lazım.

Hikmet, sadece gönül ehlinin gıdasıdır ve bu gizli defineyi ancak gönül ehli bulup çıkarabilir. Hakikate kör, sağır kesilenlerin üstüne hikmet yağmurları sağanak sağanak yağsa bile bunların bu hikmetlere uyanmaları mümkün olmaz.

Kütüphanesinin rafları hikmet kitaplarıyla dolu nice insan vardır ki bir ömür boyu bu emsalsiz hazinelerden gafil yaşamışlardır.

Dünyada ayan beyan görünen, birçok şeyin faydası, zararı gizlidir. Görünüşte aynı sınıflar, tozlar vardır ki nitelikte, kimi zehirdir, kimi iksir; kimi zakkum gibi acıdır, kimi ab-ı hayat

gibi tatlıdır. Bunların faydası zararı görünüşte belirmez, ancak yedikten, içtikten sonra belirtileri vücutta kendini gösterir.

Âlemde birçok şey böyledir. Ancak yaşayarak, görerek, fikrederek, hissederek birçok şeyin içyüzünü, hikmetini anlayabiliriz.

Hikmet iksirinin seni yücelere ağdirmasını istiyorsan gönülünü onu anlayacak, ağırlayacak derecede hazırla, parlat.

Hikmet kendisini hak etmeyen gönüllere gizli kalır.

Okuyup öğrenmekle elde edilmez hikmet ışığı. O ancak nasip ve liyakat işidir.

Yüreğin içten içe yanıp tutuşması, senin kulluk coşkusuyla yollara düşmen, karıncanın, çiçeğin, yağmurun, gökyüzünün, denizlerin, dağların, rüzgârın, her şeyin görünen, görünmeyen hallerini yorumlaman, perdenin gerisindeki işleyişi kavramaya çalışman... sana hikmet denizinden katreler getirecektir.

Şu evi yıkıyorlar; ama bu sırf yıkmak mıdır yoksa yerine daha görkemlisini yapmak için midir bu yıkmak?

Sonbaharla birlikte bütün bitkiler çürüyüp gidiyor, dış yüzde hoş olmayan bu manzara iç yüzde böyle midir? Baharla birlikte gör sen sonbahardaki soluşun, tükenişin nasıl bir yeşermeye kaynaklık ettiğini. Ve buradan kendine, insanlık yürüyüşüne bir ders çıkar.

Yoldan çıkmışlıkta, kâfirlikte, çeşit çeşit kötülükte de sayısız hikmetler ara. Sen kötüyü, karanlığı, kararmışlığı görüp ibret almazsan yerini, yönünü nasıl belirler, yolu yordamınca nasıl ilerlersin?

Her şey zıddıyla bilinir, güç kazanır. Ruhunu karartmışlar, inkâra kalkmasıydı mucize mi olurdu? Mü'minlerin imanını güçlendiren nice olağanüstü hâl gerçekleşir miydi? İnkârcı, ispat ısrarında bulundu da inananın gönülünü parlatan nice hikmet meyvesi olgunlaşır.

Peygamberler, hak dostları; kendini bilmezler tarafından kinandılar, hakarete uğradılar da Allah bu seçilmiş insanlara mucizeler, kerametler bağışladı. Böylece inananlar da bu lütuflardan faydalandı. Küfre karşı delil silahları kuşandılar.

Hani bir de aklımıza kötünün, kötülüğün ardındaki hikmet gelebilir.

Allah, iyiliğin de kötülüğün de yaratıcısıdır. Yeryüzünde gece hiç olmasaydı gündüzü nasıl bilirdik? Ne ile karşılaştırıp nasıl anlardık gündüzün gündüz olduğunu. Gündüzü en iyi şekilde yaratmak da O'nun büyüklüğündendir geceyi yaratmak da.

Zıddı olmasaydı Yusuf Aleyhisselam'ın güzelliği, yüzünün parlaklığı, mükemmel ahlâkı nasıl anlaşılırdı? Demek ki güzel şeyler de Allah'ın büyüklüğüne tanıktır, çirkin şeyler de.

Sen şeytandan, küfürden, kötülüklerden fersah fersah uzaklaşmak istersin; ama bunlar olmasaydı bu kaçınma duygusu, bu Allah korkusu nasıl oluşurdu sende.

Gönül şairimizin dediği gibi: *“Ey düşmanım sen benim ifadem ve hıztımsın/Gündüz geceye muhtaç, sen de bana lazımsın.”* (N. F. Kısakürek)

Hikmet kulluğun, şükürün, tefekkürün, anahtarıdır. Rab-bim hikmet sahibidir, her işi hikmet doludur. Sevdiği kullarını da hikmetten nasiplendirir. Öyleyse: *“Ya Rabbi! Bana hikmet ver ve beni hayırlı kulların arasına dâhil eyle!”* (Şuara-83) demeli de hikmeti, her kula nasip olmayan bu mavera iksirini arzulamalı.

Arzulamak, kavuşmanın önsözüdür.

Kişi arzulamalı ki kalbi ve ruhu kavuşmaya layık bir hâl edinebilsin. Ama hikmet çok yükseklerde uçan bir kartaldır ki sıradan duygu-düşünce sahiplerinin bahçesine konmaz.

“O, hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet nasib edilmişse, doğrusu, büyük bir hayra mazhar olmuştur ancak tam akıllı olanlar gerçekleri anlar ve düşünürler.” (Bakara-269)

İşte bir hikmet avcılığı: “Ashaptan Ebu Hallâd (r.a.) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) buyurdular ki: “*Bir kimseye dünyaya karşı zühhd ve az konuşma basletlerinin verildiğini görürseniz ona yaklaşın (ve sözlerini dikkatle dinleyin). Çünkü o hikmetli sözler eder veya ona hikmet ilham edilir.*”

Hikmet ne yemeğe benzer ne eğlenmeye. Dünyadaki her zevkin, güzelliğin üstünde ve ötesindedir. Kalbin ve ruhun derin bir buudda kendine gelmesiyle belirir ki bu hâl, bütün dünya ilgilerinin, kaygılarının uzağında insanı mutlak Hikmet Sahibi’ne çeker durur.

“Dil denen et parçasından hikmet seli ırmak gibi akıp duruyor, adı kulak olan deliklerden giriyor da meyvesi akıllar olan can bağını suluyor.”

Öyleyse ey nefsim! Hikmet ehlinin dilinden akıp gelen sözlere kayıtsız kalma da can bağın bu ebedi ırmağın sularından mahrum olmasın!

bu tıklamaların kaynağı

www.kitapkaynagi.com

"kitaba ulaşmanın en hızlı yolu"

